

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 4 APRIL 1928

No. 640

INHOUD.

HET RAPPORT VAN DE COMMISSIE-VAN GIJN door S. Posthuma	Blz. 288
De Steenkolen crisis. Een andere noodkreet door Prof. Ir. I. P. de Vooy	290
Surtaxes d'Entrepôt door Mr. Dr. K. F. O. James	292
De Maartzitting van het Financieele Comité van den Volkenbond door Mr. Dr. J. van Walré de Bordes ...	293
Het jongste Jaarverslag van de Banque Nationale de Belgique door Mr. M. L. van Goudoever	294
Een Kolonisatie-Maatschappij voor Suriname door W. de Cock Buning	296
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië	299
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart: Inleiding tot de beoefening der Statistiek. Eerste deel. De statistische methode en hare toepassing op het gebied der demographie, bespr. door Mr. Dr. J. H. van Zanten.	300
MAANDCIJFERS:	
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	301
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	301
Postchèque en Girodienst	302
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	302—310
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schalthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedlegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: S. Posthuma.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt bealst.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

BERICHT.

Met het oog op de a.s. feestdagen zal het volgend nummer op Donderdag 12 April verschijnen.

3 APRIL 1928.

Ondanks de naderende maandwisseling kwam er deze week geen verdere uitbreiding in de vraag naar geld. Vraag en aanbod bleven vrijwel tegen elkaar opwegen, zoodat er in de verschillende geldkoersen

weinig verandering kwam. De rente voor particulier disconto schommelde omstreeks 4 pCt. en was tegen den ultimo zelfs eerder gemakkelijker dan de voorafgaande dagen. Prolongatie noteerde meestal 3½ pCt.; Callgeld bleef op 3½ à 3¾ pCt verkrijgbaar. Alleen op den laatste kwam er wat meer vraag, zoodat van 4 tot 4½ pCt. betaald werd.

* * *

Op den weekstaat van de Nederlandsche Bank komt duidelijk de invloed van de maandwisseling aan den dag. De post binnenlandsche wissels blijkt met f 5,7 millioen te zijn toegenomen. De beleeningen geven een stijging van f 35,8 millioen te zien. Het renteloos voorschot aan het Rijk klom met f 7 millioen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. Het zilver nam met f 600.000 af. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen resp. met f 200.000 en f 3,7 millioen.

De biljetten-circulatie vertoont een vermeerdering van f 54,7 millioen. De rekening-courantsaldi blijken met f 3,4 millioen te zijn afgenomen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 10,9 millioen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 53.

* * *

De wisselmarkt was zeer stil en de koersen bleven vrijwel onveranderd. De stemming was over het algemeen echter iets vaster. Alleen Spanje liep weer sterk heen en weer. Geopend op 41.70 werd Woensdag voor 41.90 afgedaan. Na een scherp val op Donderdag tot 41.72½ werd Zaterdag opnieuw 41.85 betaald, maar gisteren was de stemming opnieuw flauw.

LONDEN, 2 APRIL 1928.

Gedurende de geheele vorige week bestond er goede vraag naar geld, zonder dat van de gebruikelijke pressie voor het einde van het kwartaal gesproken kon worden. Bij de Bank van Engeland behoefde dan ook geen geld geleend te worden. Zooals wel meer voorkomt waren blijkbaar de arrangementen voor zoover noodig reeds langer van te voren gemaakt. Bovendien werd door een der banken een vrij belangrijk bedrag tot bijna half April uitgezet, hetgeen natuurlijk de marktpositie verruimde.

Disconto bleef op het niveau 4—4¹/₁₆ pCt. gehandhaafd, terwijl einde Juni papier onder 4 pCt. werd verhandeld. Zaken waren kalm met weinig omzet.

HET RAPPORT VAN DE COMMISSIE-VAN GIJN.

Verschenen is het verslag der „commissie tot onderzoek van de mogelijkheid en de wenschelijkheid van een vereenvoudiging in het beheer van bij de wet ingestelde fondsen; door belegging van de gelden dier fondsen, hetzij in 's rijks schatkist, hetzij in meerdere mate dan thans in nationale schuld". Deze commissie, ingesteld bij resolutie van den minister van financiën van 4 November 1926 No. 162, afdeling gen. thes., kreeg derhalve nogmaals ter beantwoording één van de vragen, die indertijd waren voorgelegd aan de commissie-van Vuuren, ingesteld bij gemeenschappelijke beschikking van de ministers van arbeid, handel en nijverheid en van financiën van 7—15 Februari 1924 No. 452/125 afd. A.V. gen. thes.

Terwijl de commissie-van Vuuren de belegging van de fondsen der sociale verzekering slechts als een bepaald onderdeel van de haar verleende opdracht tot onderzoek van de grondslagen van de financiering der sociale verzekering in haar besprekingen betrok, beperkt het verslag van de commissie-van Gijn zich daarentegen uitsluitend tot dit vraagstuk. Zij had, blijkens de opdracht, uit te gaan van de premisse, dat definitief tot fondsvorming was besloten en dus alleen na te gaan op welke wijze deze fondsen het rationeelst kunnen worden belegd.

De commissie-van Vuuren was er niet in geslaagd op dit punt tot overeenstemming te komen. Terwijl de meerderheid van meening was, dat de rijksverzekeringsbank in de wijze van belegging zoo min mogelijk moest worden beperkt en zelfs in principe het recht diende te hebben gelden in aandelen en obligatiën van vennootschappen in het algemeen te beleggen, was het voorstel van de minderheid erop gericht de gelden geheel te besteden tot de aflossing van staatsschuld. De minister van financiën, niet overtuigd door de gevoelens van de meerderheid en eerder geneigd aan het voorstel van de minderheid gevolg te geven, besloot het vraagstuk nogmaals aan het oordeel van een speciaal daartoe samengestelde commissie, de zoojuist genoemde commissie-van Gijn, te onderwerpen.

Ook in deze commissie bleken de inzichten uiteen te loopen.

Bij de beoordeeling van het onderhavige vraagstuk is van principieele beteekenis of men zich stelt op het standpunt, dat in laatste instantie de staat verzekeraar is, of wel, dat men de rijksverzekeringsbank als zoodanig dient te beschouwen. Stelt men zich op het tweede standpunt, dan is de eenig logische consequentie deze, dat alleen op grond van het feit, dat de staat zich garant stelt voor eventuele tekorten, een zekere beperking van de belegging der fondsen geoorloofd is uit hoofde van het risico, dat aan dergelijke beleggingen is verbonden. Verbod van belegging in bepaalde categorieën van fondsen is in dat geval moeilijk aannemelijk. Het argument, dat hier te lande particuliere verzekeringsmaatschappijen belegging in aandelen en obligaties van vennootschappen in het algemeen vrijwel buitensluiten, en men *dus* de rijksverzekeringsbank een dergelijke belegging moet verbieden, is weinig overtuigend voor wien zich, zooals schrijver dezes, op het standpunt stelt, dat het minstens twijfelachtig is of de houding van deze maatschappijen in dit opzicht inderdaad de juiste is en of de beleggingspolitiek van bepaalde buitenlandsche verzekeringsinstellingen (en van een enkele Nederlandsche) niet de voorkeur verdient. Het is dan niet langer de vraag welke categorieën van waardepapieren al of niet in aanmerking komen, doch uitsluitend welke waardepapieren in concreto al of niet genomen moeten worden. Het a priori nemen van een dergelijke beslissing is niet wel mogelijk en kan slechts aan de daarvoor verant-

woordelijke autoriteiten worden overgelaten. Daarbij zou men hoogstens kunnen bepalen, dat slechts een gering percentage zou mogen worden belegd in aandelen van éézelfde rubriek. Het lid van de commissie, dat, uitgaande van de autonomie der sociale verzekering, zich verzet tegen iedere aprioristische beperking der beleggingen, blijft dan ook volkomen consequent.

Hetzelfde kan men zeggen van de drie leden, die alle bedragen, die de rijksverzekeringsbank en het algemeen burgerlijk pensioenfonds te beleggen hebben, ter beschikking wenschen te stellen van den minister van financiën, ten einde daarmee de tekorten op den buitengewonen dienst (kapitaalsdienst) van den staat te dekken en zooveel mogelijk leeningen van hooger rentevoet dan 4 pCt. af te lossen. Gaat men — zooals ook schrijver dezes — ervan uit, dat de staat (die bepaalt aan wie de uitkeeringen ten deel zullen vallen, die de bronnen aanwijst waaruit in eerste en tweede instantie de daartoe benodigde uitgaven zullen worden gedekt [premiebetalers en belastingbetalers in het algemeen] en die ten slotte vaststelt, wie met de uitvoering dier sociale verzekering belast zullen zijn) in wezen de verzekeraar is en blijft, ook al heeft de wetgever het geheele verzekeringscomplex een min of meer autonoom karakter gegeven, dan zal men het steeds als een innerlijke tegenstrijdigheid, als iets onlogisch gevoelen, dat de staat, zoolang deze zelf nog millarden schuld heeft, via de rijksverzekeringsbank, schuldbekentenissen van derden gaat koopen. Aanwending der fondsen tot vermindering van bestaande of beperking van nieuwe staatsschuld is bij een dergelijke gedachtengang de eenige oplossing.

De vraag welken *vorm* men dient te geven aan zulk een belegging van fondsen in staatsschuld, is daarbij van betrekkelijk ondergeschikt belang. De commissie-van Gijn onderscheidt drie gevallen: *a.* aankoop van staatsschuld ter beurze; *b.* overneming van leeningen zoo vaak er voor den staat aanleiding bestaat tot het opnemen van gelden tot dekking van staatsuitgaven; *c.* storting van de gelden, welke de fondsen niet tot dekking der uitgaven behoeven, in de schatkist en crediteering van de fondsen voor hetzelfde bedrag in de boeken van den staat, ter generale thesaurie (en bij de algemeene rekenkamer) aangehouden, met bijschrijving van een vaste rente. Zooals wij reeds zeiden is het onderscheid tusschen deze drie methoden niet zeer essentieel. Verbetering van het staatscrediet vloeit er in elk geval uit voort. De vraag of de eerste of de tweede methode rationeeler is, zal van de omstandigheden afhangen. Ongetwijfeld ware het onlogisch een oude leening ter beurze op te koopen op een oogenblik, dat de staat een nieuwe leening wenscht te plaatsen of een hooger renderende leening kan converteeren. Doen zich deze omstandigheden echter niet voor, dan blijft aankoop van staatsschuld ter beurze op of beneden pari uiteraard de eenige weg. Anderzijds is ook het verschil tusschen het tweede en het derde geval niet groot. Zoolang de schatkist leent van de fondsen zonder verplichte aflossing, doch tegelijk den gewonen dienst ten bate van den buitengewonen dienst belast, is het resultaat hetzelfde als hadden de fondsen voor eenzelfde bedrag geleend aan den staat met verplichte aflossing. De commissie zelf wijst er reeds op. De kans, dat in tijden, waarin de rijksfinanciën bijzonder ongunstig zijn, zou kunnen worden afgeweken van een evenredige belasting van den gewonen dienst, bestaat ongetwijfeld. Doch in dergelijke omstandigheden schijnt de kans evenmin uitgesloten, dat de termijn van aflossing van de door de fondsen gesloten leeningen met eenige tientallen jaren wordt verlengd.

Men kan verder gaan en constateeren, dat in bijzonder ongunstige tijden niet alleen *de fondsvorming* maar zelfs het *voortbestaan* van de sociale verzekeringen in *alle* gevallen op het spel staat. Daarbij heeft men nog

niet eens te denken aan een directe opheffing; een verzwakking van de munt kan tot dezelfde resultaten leiden. Wanneer de commissie niettemin aan den onder *b.* genoemden vorm de voorkeur geeft, is dit, omdat zij daarin toch nog den besten waarborg ziet voor een normale financiering van den kapitaalsdienst.

Wij gaven hierboven in het kort een uiteenzetting van de consequenties, waartoe de beide standpunten leiden, waar men bij een beoordeeling van de structuur der sociale verzekering van kan uitgaan. Drie leden der commissie hebben intusschen getracht deze consequenties te ontgaan en hebben naar een compromis gezocht. Zij stellen voor onderscheid te maken tusschen de bijdragen van den staat en de bijdragen van de premiebetalers. De eerste zouden uitsluitend in staatsschuld belegd moeten worden, de tweede zouden ook anders mogen worden besteed.

Een scheiding tusschen de premiebetalingen eenerzijds en de staatsbijdragen anderzijds mist echter elken dieperen zin. De staat is verzekeraar of hij is het niet. Neemt men — terecht of ten onrechte — het laatste aan, dan ligt het in de lijn, dat de staat ook het onbeperkt beheer van zijn bijdragen afstaat aan de rijksverzekeringsbank binnen de algemeene bepalingen, waaraan de laatste is gebonden. Een scheiding in het beheer van de premiebetalingen en de staatsbijdragen berust op louter willekeur. De opmerking van het minderheidslid, dat hij desnoods met zulk een scheiding accoord zou kunnen gaan, als men de gedwongen belegging van de staatsbijdragen in staatsfondsen maar beperkt tot een bedrag, dat overeenkomt met de inkoopsum van de verzekeren, waarvoor in het verleden geen premien zijn betaald, is volkomen onbegrijpelijk. Wil men met alle geweld een scheiding maken dan zie ik slechts één mogelijkheid en wel deze, dat men het gedeelte van de sociale verzekering, dat zichzelf bedruipt uit de premiebetalingen, scheidt van het deel, dat op een staatsbijdrage steunt. In dat geval zou men echter de gedwongen belegging van de staatsbijdragen in staatsschuld slechts voort moeten zetten tot men een zoodanig bedrag in staatsschuld heeft belegd als overeenkomt met de contante waarde, die op dat oogenblik moet worden toegekend aan de dan nog door den staat verschuldigde annuïteiten, om vervolgens het per se in staatsschuld belegde gedeelte, pari passu met de daling dier contante waarde, geleidelijk weer tot nul te verminderen. Immers, op den duur wordt de sociale verzekering „selfsupporting” en het deel, dat steunt op een directe bijdrage uit de schatkist, verdwijnt. Zooals ik reeds zeide, acht ik echter iedere poging om de fondsen der sociale verzekeringen in tweeën te splitsen geforceerd en ik zou het bovenstaande dan ook volstrekt niet willen aanbevelen. Dit neemt intusschen niet weg, dat een dergelijke splitsing van de fondsen, althans tot op zekere hoogte, verdedigbaar zou zijn. Het voorstel van de commissie en de opmerking van het minderheidslid, daarentegen, hangen geheel en al in de lucht.

Ook de beperking van de overige, niet direct in staatsschuld te beleggen fondsen tot bepaalde met name genoemde categorieën, zooals de drie leden van wie het compromis afkomstig is, wenschen, lijkt mij in het kader van hun voorstel slecht te passen.

Desondanks gaat ten slotte de volledige commissie met de eerste helft van het voorstel mee en aanvaardt de grootst mogelijke meerderheid ook de tweede helft. Overigens verklaart zij nadrukkelijk geen duurzame regeling op het oog te hebben doch zich welbewust tot de eerste tien jaren te beperken.

Nader preciseerend, stelt de commissie dus *eenparig* voor: aan de regering de bevoegdheid te verlenen om in de jaren 1928 tot en met 1937 de jaarlijksche bijdragen, die ingevolge een wettelijk voorschrift door den staat aan het invaliditeitsfonds en aan het algemeen burgerlijk pensioenfonds zijn te verstrekken, geheel of gedeeltelijk te voldoen in

den vorm van de uitreiking van respectievelijk 4,4 en 4 pCt. rentegevende schuldbekentenissen van den staat ten name van het betrokken fonds, voor zoover niet die bijdragen door het betrokken fonds in contant geld benodigd zijn tot dekking van hetgeen zijn exploitatie-uitgaven. — en voor zooveel betreft het invaliditeitsfonds, zijn voorschot aan het ouderdomsfonds — van dat jaar zijn exploitatie-ontvangsten uit anderen hoofde te boven gaan. Vaststelling van een gedeelte van de rente op 4 pCt. is gebaseerd op het feit, dat de wiskundige reserve volgens dezen rentevoet is berekend; vaststelling van een ander deel op 4,4 pCt. bleek noodzakelijk om — onverbiddeijk vasthoudende aan den eisch tot fondsvorming volgens de berekeningen van de commissie van Vuuren — de eigenmachtige vermindering van de staatsbijdragen, waartoe indertijd werd besloten, door een evenredige renteverhoging te neutraliseeren.

Voorts beveelt de commissie met de *grootst mogelijke meerderheid* aan: om de belegging van de overige, niet per se in staatsschuld te beleggen fondsen te beperken tot de meest beperkte lijst van soorten van geoorloofde beleggingen, welke thans van toepassing is, namelijk die van het algemeen burgerlijk pensioenfonds¹⁾ met slechts één enkele toevoeging, te weten: het voor ten hoogste drie maanden uitleenen van geld aan particulieren, met onderpand van fondsen, welke als zoodanig door de Nederlandsche Bank worden toegelaten; een wijze van belegging, die echter voor de rijksverzekeringsbank en het pensioenfonds tot ten hoogste 10 pCt. van het geheele kapitaal van het fonds beperkt moet blijven.²⁾

De voorstellen zijn, zooals wij reeds zeiden, volstrekt inconsequent — zooals trouwens elk compromis. Over het algemeen kan men er echter vrede mee hebben en zulks om meer dan één reden.

In de eerste plaats wordt althans een gedeelte van de fondsen besteed tot vermindering van de staatsschuld of tot het voorkomen van een verdere toeneming.

In de tweede plaats wordt de rest belegd op een wijze, die, zooals terecht in het verslag wordt opgemerkt, slechts weinig invloed uitoefent op de richting, waarin de nationale productie door de fondsvorming der sociale verzekering wordt geleid.

Dit laatste is van overwegend belang. Aangezien het hier geen belegging van millioenen doch van milliaarden betreft, zou een wijze van belegging, die wel invloed had op de richting, waarin de nationale productie werd geleid, op zeer ernstige bezwaren stuiten. Daarbij denk ik — in afwijking van de meerderheid van de commissie — niet zoozeer aan het algemeene risico, dat aan dergelijke beleggingen nu eenmaal inhaerent is en waarover ik in den aanvang van dit artikel reeds een enkele opmerking maakte, als aan het specifieke risico, dat de beslissing over dergelijke beleggingen slechts bij een zeer beperkte groep van personen zou berusten. Van nationaal standpunt be-

¹⁾ 1) Nl. 1e. Nationale Schuld, 2e. schuldbrieven van provinciën, gemeenten en waterschappen, 3e. schuldbrieven ten laste van Nederlandsch-Indië, van gewesten of gedeelten van gewesten van Nederlandsch-Indië, 4e. schuldbrieven door den Staat, provinciën, gemeenten of waterschappen rechtstreeks en onvoorwaardelijk gewaarborgd, 5e. schuldbrieven van maatschappijen, waarvan de Staat ten minste de helft der aandelen in eigendom heeft, 6e. schuldbrieven van in Nederland gevestigde en aldaar uitsluitend werkende hypotheekbanken, 7e. schuldbrieven van spoorwegmaatschappijen in Nederland en Nederlandsch-Indië, 8e. schuldbrieven, gewaarborgd door eerste hypotheek op in Nederland gelegen onroerende goederen.

²⁾ 2) Het maximum, thans voor de rijksverzekeringsbank geldende, te weten 25 pCt. van haar kapitaal, schijnt der commissie veel hooger dan noodig is. Zij wil vóór alles voorkomen, dat de fondsen als een machtige geldgever op de markt gaan optreden en de crediet-politiek van de centrale bankinstelling bemoeilijken. Het is duidelijk, dat hier het voorbeeld van Duitschland der commissie voor oogen heeft gestaan.

schouwd eischt een goede risico-verdeeling niet alleen een groote verscheidenheid van objecten, doch ook een groote verscheidenheid van beleggers. Zou men trachten aan dit bezwaar tegemoet te komen door de beleggingen over tal van onafhankelijke college's te verspreiden dan zou de moeilijkheid naar evenredigheid stijgen om voldoende personen te vinden met genoeg bekwaamheid en karaktervastheid om temidden van persoonlijke en politieke belangen-tegenstellingen — zonder een evenredig persoonlijk voordeel enerzijds en zonder een evenredige persoonlijke verantwoordelijkheid anderzijds — de gelden van derden te beheeren op een wijze alsof deze de hunne waren. Beperkt men daartegen de beleggingen tot de zoo juist genoemde categorieën, dan omzeilt men deze moeilijkheden en behoeft het, zooals wij reeds eerder schreven, geen verwondering te baren, dat ook de leden, die in principe de voorkeur gaven aan beschikbaarstelling van de desbetreffende gelden aan den minister van financiën, tenslotte tegen het voorstel van hun medeleden geen overwegende bezwaren gevoelden. Ook in dit geval komen de desbetreffende gelden — zij het langs indirecten weg — aan den staat en aan het staatscrediet ten goede.

Tenslotte — en dit is bij het uiterst kostbare verzekeringsapparaat een positieve winst — leidt het voorstel van de commissie tot een mogelijk slechts geringe doch niettemin zeer welkome bezuiniging op de belegging der fondsen.

* * *

Over het voorstel der commissie inzake de inrichting van de beleggingsdienst kunnen wij na het voorafgaande kort zijn. De commissie kan zich op drie belangrijke punten met het inzicht der Commissie van Vuuren vereenigen, namelijk waar zij betoogt:

1o. de wenschelijkheid van concentratie bij de legging der betrokken rijksfondsen; 2o. de noodzakelijkheid aan den centralen beleggingsraad zelfstandigheid toe te kennen tegenover de regeering; 3o. de opdracht aan de directie van de Nederlandsche Bank om uit haar midden in het voorzitterschap van den raad te voorzien. In tegenstelling met de commissie van Vuuren wil zij echter de verhouding tusschen den beleggingsraad en de besturen der betrokken fondsen in dezen vorm geregeld zien, dat de beleggingsraad zich niet alleen heeft te bepalen tot het trekken van richtlijnen voor de beleggingen doch tevens een zoodanigen daadwerklijken invloed zal verkrijgen, dat de leden zich voor deze beleggingen geheel verantwoordelijk voelen.

Aanvaardt men het standpunt van de commissie inzake de beleggingen dan is de voorgestelde wijziging in den beleggingsdienst volkomen begrijpelijk. Richtlijnen trekken heeft eerst zin, decentralisatie bij de uitvoering wordt eerst gewenscht, wanneer men de soorten van geoorloofde beleggingen uitbreidt en bovenal wanneer men, zooals de meerderheid van de commissie van Vuuren wenschte, alle beperkingen daaromtrent laat vallen. Bij een ver doorgevoerde beperking der beleggingen — nadat bovendien reeds een gedeelte voor de fondsen ter beschikking van den minister van financiën is gesteld — zooals de commissie van Gijn tenslotte wil, is noch voor het een, noch voor het ander plaats en behoort de beleggingsraad zoowel de uitvoerende als de verantwoordelijke instantie te zijn.

* * *

Nog een enkele opmerking tot slot. De opdracht aan de commissie van Gijn was beperkt. De huidige grondslagen van de financiering der sociale verzekering had zij als gegeven te aanvaarden. Doch ook geheel onafhankelijk daarvan wordt in het verslag herhaaldelijk beweerd, dat fondsvorming noodzakelijk zou zijn om een ongeoorloofde verschuiving van lasten van het heden naar de toekomst te voorkomen.

De stelling, naar mijn weten voor het eerst ver-

kondigd door Professor Blaschke (Weenen) en voor het eerst beredeneerd door Professor Limperg (Amsterdam), dat deze grondslagen voos zijn en op een onjuist economisch inzicht berusten, blijkt nog weinig weerklank te hebben gevonden.

De taak hier juist inzicht te verspreiden blijft onverminderd bestaan.

S. POSTHUMA.

DE STEENKOLENCRISIS. EEN ANDERE NOODKREET.

De „Verein für bergbäulichen Interessen“ in Essen gaf in Februari een belangrijke brochure uit getiteld: „Wirtschaftszahlen aus dem Ruhrbergbau“. Reden van deze publicatie was het gevaar, hetzij van een staking, hetzij van een opgelegde of afgedwongen werktijdverlenging en loonsverhoging. De Deutsche vakvereenigingen hebben toch de bindende collectieve contracten, die op 30 April 1928 afloopen, opgezegd. Zij verlangen eene verkorting van den arbeidstijd van 8 op 7 uur en eene loonsverhoging van ± 15 pCt. De ervaringen, die de Deutsche industrieelen in den laatsten tijd opdeden met het ingrijpen der regeering in conflicten, alsmede het feit, dat er in Mei algemeene verkiezingen gehouden worden, hebben ongetwijfeld het bestuur van bovengenoemde vereeniging ertoe gebracht om hun pleidooi even snel als uitvoerig en openhartig voor het publiek te brengen.

Natuurlijk heeft een dreigende staking en nog in meerdere mate eene werkelijke staking invloed op de kolenmarkt en dus op de steenkolen crisis. Het kan echter slechts een voorbijgaande, een verschuivende invloed zijn. Toch hebben de „Wirtschaftszahlen“ een bijzondere betekenis voor het begrijpen van de moeilijkheden, die de steenkolenmijn-industrie doormaakt. Zij omvatten toch belangrijke ervaringen. „De eisch der vakvereenigingen tot loonsverhoging“ aldus de brochure: „berust niet in de laatste plaats „op het feit, dat in de laatste jaren de productie „per arbeider belangrijk verhoogd is“. Nagegaan wordt: „waaraan deze verhoging te danken is“ en „aan wie de daaruit voortvloeiende finantieele voordelen ten goede gekomen zijn, aan de mijnen of aan de arbeiders“?

Deze vragen, gedaan uitsluitend om tot een rechtvaardige beoordeeling te komen van de hooge eischen der Westfaalsche mijnwerkers, worden beantwoord door een kort maar helder overzicht van de groote hervorming, die de Westfaalsche mijnindustrie van 1924 tot 1927 onderging. Daar deze hervorming — of, met gebruik van het modewoord, deze rationalisatie — nog steeds aan Engeland wordt voorgedragen als het middel bij uitnemendheid voor de redding der Britsche mijnindustrie, moet het belangstelling wekken hier eene ervaring zoo scherp te boek gesteld te zien. Wat toch is het geval? Door een reeks middelen, die straks ter sprake komen, werd de productie per man met niet minder dan 30 pCt. verhoogd, een resultaat, dat ongeveer in $1\frac{1}{2}$ jaar geleidelijk verkregen werd, doch toen tot geen hogere stijging meer op te voeren was.

Daaruit zou hebben moeten volgen, dat de loonkosten per ton belangrijk minder werden, naar eene berekening ongeveer 22 pCt. Na aftrek van de kosten, die het rationalisatie-proces meebracht, zou dan toch de kostprijs per ton kolen belangrijk gedaald zijn. In werkelijkheid daalden de loonkosten met ± 5 pCt. echter gedurende slechts enkele maanden om in het jaar 1927 te stijgen tot op ± 10 pCt. boven het peil bestaande voordat de rationalisatie werd doorgevoerd.

Het een en ander is in de brochure met uitvoerige cijfers en graphische voorstelling duidelijk aangeetoond en wil dus zeggen, dat onder de bestaande sociale regelingen in Duitschland, waarbij de Rijksminister op grond van nauwkeurige controle der bedrijfsresultaten loonsverhogingen oplegt, de geheele finantieele resultaten van de reorganisatie der mijn-

industrie aan de arbeiders ten goede gekomen zijn.

En waarin heeft de rationalisatie bestaan? Ofschoon men stellig meer zou verlangen dan de brochure geeft, is dit meerdere elders gemakkelijk te vinden, en is de korte kernachtige samenvatting dankbaar te aanvaarden. „De rationalisatie” aldus weer de brochure: „heeft twee kanten, een negatieve en een „positieve. De eerste toont zich in het prijsgeven „van minder productieve deelen van kolenlagen of „geheele kolenlagen en in het stil leggen van mijnen. „In de laatste jaren zijn in 't Ruhrgebied 91 mijnen „met te samen 58.000 man personeel stilgelegd”. Hoe groot de hoeveelheid steenkool is, die door deze negatieve rationalisatie voorgoed werd prijsgegeven, is niet vermeld. Een kaart is ingehecht, die aantoont, dat dit weliswaar in hoofdzaak mijnen betreft in den zuidrand van het district, die op den duur toch zouden moeten afsterven, doch dat ook in het noordelijk deel van het district mijnen zijn weggevallen. „De positieve kant van de rationalisatie” aldus weer de brochure: „wordt voornamelijk gevormd door de mechanisatie”. Deze is het, die de productie per arbeider opvoert, zoodat de productie van 't geheele mijngebied zeer sterk gestegen zou zijn, indien niet — ten bate van den afzet — de minder productieve, de niet mee kunnende mijnen — stilgezet waren. Toch is als geheel de productie gestegen, maar met minder mijnen en met minder arbeiders.

De mechanisatie moet men zich niet te eenvoudig voorstellen. Zij is alleen uitvoerbaar door de zoogenaamde concentratie van den afbouw, die wederom een nauwkeurig geregeld transport der arbeiders van bovengronds tot aan hun werkplaats vereischt. Verder moeten de machines voortdurend aangepast worden aan ligging en hardheid van de steenkool enz. Samenvattende kan men van de rationalisatie zeggen, dat zij van het bedrijf zware offers eischt, en aan de bedrijfsleiding een verzwarende der verantwoordelijkheid brengt. Kapitaal wordt eenerzijds prijsgegeven, anderzijds nieuw aangewend. Geordend en gecontroleerd werk eischt herseninspanning en toewijding van de leiding, die bovendien nog haar verantwoordelijkheid ziet toenemen, omdat de rationalisatie bovendien drie bestaande bezwaren van den mijnbouw sterk doet toenemen: n.l. roofbouw, ongelukkengevaar, schade aan den bovengrond. Geen wonder, dat een toonevend leider uit Westfalen bij het zien der financiële resultaten zeide, dat het beginnen der rationalisatie een groote fout is geweest. Merkwaardig is echter, dat Westfalen in een betrekkelijk korten tijd en met strenge doorvoering der beginselen de rationalisatie tot stand bracht. Begrijpelijk is echter, dat er onder de leiders een diepe teleurstelling heerscht en een ontmoediging om groot hervormend werk te ondernemen. Typisch, ook voor het gevaar, dat in de toekomst het nieuwe kapitaal zal gaan ontbreken, is het overzicht van de winst op de steenkolen behaald van 1900 tot 1926. De brochure geeft hiervan een overzicht tegelijk met het loonbedrag (naar index omgerekend) over die jaren, dat bovendien in een treffende graphische voorstelling is verwerkt. Op 100 berekend steeg het loon van 1900 tot 1924 van 100 tot 126.8 terwijl de winst daalde van 100 tot 5.22. De rationalisatie, die verbetering moest brengen deed deze 5.22 van 1924 stijgen tot 37.31 in 1926 maar het loon steeg in die jaren van 126.8 tot 145.9

Waren de dreigende looneischen de aanleiding tot het verslag over de rationalisatie, waaruit wel bleek wat voor resultaten er mee te bereiken zijn, maar ook hoe gemakkelijk en gauw die verloren gaan, tevens is die dreiging der looneischen de oorzaak van een kort en kernachtig oordeel over de kolenvoorziening en dus over den kolencrisis.

Het luidt aldus: „De geheele internationale kolenmarkt staat onder invloed van een sterke verschuiving „tusschen vraag en aanbod, die al vóór den oorlog „is ingetreden.

„Het aanbod is sterk vergroot, de vraag heeft pas „sedert kort weer de hoogte van voor den oorlog bereikt, en is dus relatief sterk gezonken. Het verhoogde aanbod berust daarop, dat gedurende den „kolennoed in en na den oorlog alle productie-landen „hun mijnbouw sterk uitgebreid hebben. Later is dit „doorgegaan, daar een sterk protectionisme de nationale bedrijven bevoordeelde, en in 't bijzonder „den mijnbouw. Deze tendenz werd vooral scherper „in een reeks nieuwe staten, die het protectionisme „in sterke mate vertoonden. Een geheel afzonderlijke „rol speelt de Nederlandsche mijnbouw, waarvan de „productie steeg van 1.8 miljoen ton in 1913 tot „meer dan 9 miljoen ton in 1927. Juist deze productie-vergrooting is een onmiddellijk sterk verlies „aan afzet voor Duitschland en in 't bijzonder voor „de Ruhr, daar met een overwinnen van deze concurrentie niet gerekend mag worden, omdat in geval van nood de volle belastingkracht van Holland „er achter staat.

„Binnen Duitschland is ingevolge van de oorlogshuishouding een geforceerde ontwikkeling der bruinkolenmijnen in hoofdzaak ten nadeele van de Ruhr „doorgevoerd.

„De vraag naar kolen is om verschillende redenen „kleiner geworden. Het olie-verbruik op schepen en „voor stationnaire motoren is buitengewoon toenomen. Waterkrachtwerken zijn vooral in Skandinavië, Zwitserland, Boven-Italië en Zuid-Duitschland ontstaan. De electricatie der geheele industrie is voortgegaan, en leidt ook bij verbruik van „kolen tot groote besparing. De rationalisatie der geheele industrie, in 't bijzonder een rationeele „warmtebesparing, drukt de behoefte terug. Dit is „uit algemeen belang juist en zal op den langen „duur ook nuttig voor den mijnbouw worden, doch „beperkt voorloopig en in een overgangstijd den afzet. Het resultaat van dit alles is een scherpe „concurrentie op de wereldmarkt, die voor het Ruhr-district van een buitengewone betekenis is, daar „dit door zijn natuurlijke ligging noodzaak is om „geveer $\frac{1}{3}$ zijner productie in 't buitenland te exporteren. Zonder dat zouden 100.000 mijnwerkers „werkloos worden, en de Deutsche betalingsbalans „zou in gevaar komen.

„Let men op de gevolgen van de marktpositie op „de onmiddellijke verhouding van de Ruhrmijnen tot „andere kolenlanden, dan moeten wij ons neerleggen „bij de meerdere productie in Nederland. Ja, het „staat zelfs te vreezen, dat Nederland zijn kolenproductie nog verder vergroot, zoodat wij eer een „verschuiving ten onzen ongunste te verwachten „hebben.”

„Hierbij zij nog vermeld, dat de Nederlandsche „kolen in hunne concurrentie ondersteund worden „door de Nederlandsche spoorwegen, die een eenheidstarief van f 2.15 voor alle Nederlandsche „stations toestaat. Ook in België brengt ons de „snelle ontwikkeling der Kempenmijnen een nieuwe „concurrentie. In Frankrijk zijn de vernielde mijnen „geheel modern herbouwd en nieuwe Kokesovens zijn „in bedenkelijken omvang ontstaan. Waar men ook „heen ziet, overal toeneming der productiekracht.”

„Tegenover Engeland is zeker nog met een slechter „worden van den tegenwoordigen toestand te rekenen, want de Engelsche kolenexport heeft onder „den kolenovervloed op de wereldmarkt nog meer „geleden dan onzen export. Wij moeten er mee rekenen, „dat de door Engeland gevoerde concurrentie niets „aan scherpte zal verliezen.”

„Het streven van Engeland om de uitvoerwaarden te verbeteren, toont zich in twee richtingen. „Engeland staat aan 't begin van een scherpe negatieve rationalisatie, die wij in de Roermijnen door „het stil zetten van vele onrendabele ondernemingen „reeds doorgevoerd hebben. Het tweede middel is „in de laatste maanden begonnen, n.l. door prijs- en

„productie-regelingen onderlinge concurrentie te temperen en de aanvalskracht naar buiten te vergrooten. Op deze beide gebieden hebben wij nog een versterking van de Engelsche concurrentie te verwachten, terwijl wij dergelijke reserve's missen, omdat wij reeds scherp gerationaliseerd hebben en den afzet in een uiterst ontwikkelden kartelvorm van het gesloten syndikaat hebben samengevat.”

* * *

De noodkreet, die de brochure achter de „Wirtschaftszahlen” uit, toont de angst, dat in Duitschland zelf niet begrepen wordt hoezeer de Ruhrmijnindustrie haar positie in de steenkolen crisis slechts met veel moeite zal kunnen handhaven. Daarom werd de deur van het huis opengeworpen en de inkiijk toegelaten. Op het Duitsche binnenland moet het mijn-district steunen. De export is noodzakelijk, maar moeilijk en slechts door offers te handhaven.

Dat is wat men ook in Engeland nastreeft. Niet eene organisatie, die op den grondslag der Volkenbondsplannen een Europeesche regeling voor kolenproductie en afzet zou moeten mogelijk maken, maar een strijdorganisatie om de concurrentie scherper en sneller te voeren.

Niet ten onrechte plaatste „The Times Trade and Engineering Supplement” van 10 Maart j.l. boven een belangrijk artikel over de verwarde besprekingen en onderhandelingen in de Engelsche mijnindustrie den naam „Desperate remedies”. Tot nu toe zijn er in Engeland vier groepeerings waar te nemen, die echter volstrekt niet den indruk mogen wekken van vier syndikaten. Buiten de groepeerings bleven Cumberland, Kent, Bristol, Somerset en the Forest of Dean. Sterkte en belang bij export der vier groepen toont het volgende staatje.

	1913		1927	
	Productie	Export	Productie	Export
	(in millioenen tons)			
Schotland ..	42.4	13.3 (31 pCt.)	34.6	8.3 (24 pCt.)
Noord-Oost ..	56.3	26.5 (47 pCt.)	48.2	22.2 (46 pCt.)
Midlands ..	122.	16.0 (13 pCt.)	117.5	8.2 (7 pCt.)
Wales.....	56.8	34.8 (61 pCt.)	46.3	26.7 (58 pCt.)

Duidelijk volgt hieruit, dat de machtigste groep der Midlands slechts een geringen export heeft, terwijl deze ook in Schotland niet de beteekenis heeft, die het voor Noord-Oost en Wales bezit.

Het merkwaardige der tegenwoordige besprekingen is, dat juist in de Midlands een organisatie tot stand komt, die door verkoops-coöperatie een werkelijk syndikaat vormt. En wel met het doel om den export te vergrooten. Tot deze groep behooren o.a. de modernste en grootste mijnen in Doncaster, die met hun productie de binnenlandsche prijzen bederven. Evenals Westfalen, willen de Midlands den export gebruiken om door 't wegzenden der overtollige maar noodzakelijke productie op een vaste binnenlandsche markt te kunnen gaan steunen. Het is echter duidelijk, dat zij daardoor allereerst concurrentie moeten aandoen aan Noord-Oost (Northumberland en Durham) en Wales, die voorloopig weinig anders poogden dan door prijsvereenkomsten het dalen der exportprijzen tegen te gaan.

Het zeer belangrijke artikel in het Times Supplement ondersteunt de meening van den Essener Verein, dat van Engeland niet in de allereerste plaats een poging tot overeenstemming, maar wel een nog krachtiger inzet tot herovering van de vroegere afzetgebieden is te verwachten.

23 Maart 1928.

Ir. P. DE VOOYS.

SURTAXES D'ENTREPÔT.

Er is in dit tijdschrift reeds zoovele malen, den laatsten keer nog in het nummer van 15 Februari ll. door Mr. Gischler belangstelling gevraagd voor den huidige, voor de Nederlandsche zeehavens zoo naderlijgen stand, van zaken betreffende de regeling der Fransche „surtaxes”, dat er even melding van ge-

maakt moet worden, dat blijkbaar een nieuwe phase te dezen aanzien is ingetreden.

Het is bekend, dat de Nederlandsche regeering, na vruchteloze pogingen om voor de verschillende Rijnhavens gelijkstelling ten aanzien der Fransche surtaxes te verkrijgen, de zaak bij de Rijnvaartcommissie aanhangig heeft gemaakt.

Werd tot dusver angstvallig het stilzwijgen bewaard over hetgeen er in de laatste vergadering der Rijnvaartcommissie van November ll. dienaangaande gesproken, wellicht zelfs besloten is, een tip van den sluier is opgelicht door de briefwisseling, welke de Fransche Minister van Buitenlandsche Zaken en de Belgische Ambassadeur te Parijs bij gelegenheid van het sluiten van het nieuwe Fransch-Belgische handelsverdrag gevoerd hebben.

Het schrijven van den Minister aan den Belgischen Ambassadeur luidt als volgt:

„Monsieur l'Ambassadeur,

„Aux termes de l'article 2 de l'Accord conclu entre la France et la Belgique le 24 octobre 1924, la France a déclaré qu'elle maintiendra, dans la mesure où il dépend d'elle, les conditions spéciales en vigueur jusqu'à ce jour, pour le trafic des marchandises à destination ou en provenance de Strasbourg par la voie d'Anvers et du Rhin, ainsi que pour le trafic des marchandises en provenance ou à destination des trois départements du Haut-Rhin, du Bas-Rhin et de la Moselle, par la voie de Thionville et des ports belges.

„L'accord commercial que nos deux Gouvernements ont signé aujourd'hui et qui se substitue aux conventions et arrangements antérieurs ne reproduit pas cette déclaration.

„Je crois tout d'abord devoir rappeler à cette occasion à Votre Excellence que la question de la surtaxe d'entrepôt se trouve réglée pour l'avenir, à la suite de l'entente intervenue entre les délégations française et belge lors de la dernière session de la Commission Centrale du Rhin et de la déclaration des Commissaires de Belgique faisant connaître, au cours de la discussion sur la révision de la Convention de Mannheim, l'adhésion du Gouvernement Royal à l'insertion, dans les dispositions à intervenir, d'une formule impliquant l'entière égalité de traitement des ports rhénans en matière de surtaxe, concurrentement avec l'adoption, en tous points, d'un régime vraiment international.

„Mais, en attendant la mise en vigueur de ces dispositions, et à moins qu'il ne se voie contraint de modifier le régime actuel par la décision soit d'une juridiction internationale, soit de la Commission Centrale pour la navigation du Rhin, soit de la Société des Nations, le Gouvernement français maintiendra les conditions spéciales visées dans l'article 2 de l'accord du 24 octobre 1924 ci-dessus rapporté.”

Deze brief werd door het navolgende schrijven van den Belgischen Ambassadeur bevestigd en beantwoord:

„Monsieur le Président,

„J'ai l'honneur de porter ce qui suit à la connaissance de Votre Excellence:

„Aussi longtemps que la France maintiendra les conditions spéciales en vigueur jusqu'à ce jour, pour le trafic des marchandises à destination et en provenance de Strasbourg, par la voie d'Anvers et du Rhin, ainsi que pour le trafic des marchandises en provenance ou à destination des trois Départements du Haut-Rhin, du Bas-Rhin et de la Moselle, par la voie de Thionville et des ports belges, le Gouvernement belge de son côté maintiendra la gratuité de la traction des bateaux allant de Strasbourg à Anvers ou inversement, sur le parcours Anvers-Dordrecht, suivant les modalités indiquées dans la note remise au Gouvernement français par l'Ambassade de Belgique à Paris le 9 octobre 1919.”

Uit het eerste schrijven blijkt nu, dat het accord, waarop tot dusver de vrijstelling van Antwerpen t.a.v. de surtaxes berustte, opgeheven is. In de plaats daarvan is gekomen een afspraak, waarbij voorloopig de bestaande toestand weliswaar gehandhaafd blijft, maar waarbij tevens vastgelegd is, dat de definitieve regeling op volkomen gelijkstelling van alle Rijnhavens zal berusten.

Is het reeds als een winst te beschouwen, dat de Belgische regering dit principe voor de toekomst aanvaardt, evenzeer moet het een gunstig teeken geacht worden, dat Frankrijk de mogelijkheid voorziet dat zij, „contraint”, dus gedwongen kan worden door een internationaal rechterlijke uitspraak, dan wel door een beslissing van den Volkenbond of van de *Rijnvaartcommissie* om het huidige stelsel te wijzigen. De vrees, dat Frankrijk een eventuele op grond van de Rijnvaartacte gebaseerde uitspraak tegen de bevoorrechtiging der Fransche havens en Antwerpen naast zich neer zou leggen, schijnt derhalve niet gewettigd te zijn.

K. F. O. JAMES.

DE MAARTZITTING VAN HET FINANCIËLE COMITÉ VAN DEN VOLKENBOND.

De pas afgelopen zitting van het Financieele Comité is van de zittingen der laatste jaren verreweg de zwaarste geweest. In de tien dagen van 27 Februari tot 7 Maart moest zoowel voor Portugal als voor Bulgarije een volledig stabilisatieplan uitgewerkt worden, een taak, welke zelfs voor een zoo snel werkend lichaam als het Financieel Comité te omvangrijk was, maar die, doordat de Portugeesche delegatie de onderhandelingen afbrak, niet geheel voltooid behoefde te worden.

Portugal.

De eerste week van de zitting was vrijwel uitsluitend aan Portugal gewijd. De oorzaak der financieele moeilijkheden in Portugal is in den grond dezelfde als in zooveel andere landen — financiering van staatsuitgaven door de circulatiebank met als gevolg inflatie. En het recept, dat elders heilzaam is gebleken, kan ook hier het euvel genezen: evenwicht in de begroting, een onafhankelijke circulatiebank, stabilisatie van den wisselkoers en een buitenlandsche leening om staatsfinanciën en circulatiebank over hun onmiddellijke moeilijkheden heen te helpen. Portugal vertoont bovendien eenige varianten op het gewone probleem in den vorm van speciale moeilijkheden — een gevaarlijk groote vlottende schuld, een ontredder koloniaal muntwezen en een dringende behoefte aan verschillende kapitaalsuitgaven, o.a. voor het wegennet, dat alle beschrijving tart.

Tijdens de Maartzitting heeft het Financieele Comité een stabilisatieplan uitgewerkt, gebaseerd op een leening van £12.000.000,—. Over vrijwel alle financieel-technische details was men het reeds met de Portugeesche deskundigen eens geworden — o.a. was de tekst van de nieuwe bankstatuten en van een protocol reeds bijna gereed — toen plotseling bleek, dat overeenstemming onmogelijk was aangaande het door den Volkenbond uit te oefenen toezicht. Van Volkenbondszijde achtte men het noodzakelijk gedurende de eerste jaren een „agent de liaison” in Lissabon te hebben, welke naar Genève zou kunnen rapporteeren over het gebruik, dat van de leeningsgelden gemaakt zou worden en over de uitvoering van het stabilisatieplan. De Financieele Commissie was van oordeel, dat zij zonder een dergelijk toezicht onmogelijk de verantwoordelijkheid op zich zou kunnen nemen de leening aan te bevelen. Vreemd genoeg scheen de Portugeesche regering er nooit aan gedacht te hebben, dat de Volkenbond eenig toezicht zou kunnen eischen. Zij verklaarde althans de tegenwoordigheid te Lissabon van een „agent de liaison” voor onaannemelijk, als zijnde een schending van de eer van het land en brak de onderhandelingen voorloopig af.

Bulgarije.

De laatste drie zittingsdagen konden daarop vrijwel uitsluitend aan het Bulgaarsche stabilisatieplan besteed worden.

In December jl. waren de onderhandelingen over de Bulgaarsche leening vastgelopen, omdat men het niet eens kon worden over de hervorming van de Bulgaarsche Nationale Bank van staatsbank tot privéinstelling, een punt, waaraan de Bulgaarsche regering, hoofdzakelijk wegens parlementaire moeilijkheden, niet kon toegeven. Het gelukte nu in Maart door een compromis over het doode punt te komen: de Bulgaarsche regering erkent de wenschelijkheid van bedoelde hervorming en verplicht zich deze uit te voeren op een tijdstip door den Raad van den Volkenbond in overeenstemming met haar nader vast te stellen; ten einde in de tusschenperiode, totdat de hervorming zal zijn doorgevoerd, de onafhankelijkheid van de Bank te verzekeren, wordt haar een buitenlandsch adviseur toegevoegd, aan te wijzen door den Raad. Deze adviseur zal o.a. een recht van veto hebben tegen beslissingen in strijd met de statuten. In verband daarmee worden de statuten van de Bulgaarsche Nationale Bank vrij ingrijpend gewijzigd en verbeterd, vooral op het punt van de werkzaamheden van de Bank, de gouddekking, de inwisselbaarheid der biljetten en de benoeming van den gouverneur. De hervorming van de Bank en het geheele leeningsplan zijn neergelegd in een Protocol, dat op 10 Maart II. is goedgekeurd door den Raad en geteekend door den Bulgaarschen Minister van Financiën.¹⁾

Volgens dit Protocol mag de Bulgaarsche regering onder de auspiciën van den Volkenbond een leening uitgeven van £4.500.000,—; als volgt te gebruiken:

- £1.500.000,— om de positie van de Nationale Bank te versterken;
- £500.000,— om aan de Landbouwbank nieuw kapitaal te verschaffen;
- £150.000,— idem voor de Centrale Coöperatieve Bank. (Deze beide banken zijn staatsinstellingen, welke ten gevolge van de inflatie en credieten op langen termijn hun liquiditeit verloren hadden);
- £1.100.000,— voor verschillende achterstallige schulden van de Schatkist;
- £1.250.000,— voor uitgaven aan de spoorwegen en het wegennet.

De wijze, waarop deze laatste som zal worden besteed, zal worden vastgesteld na een onderzoek ter plaatse door een door den Volkenbond aan te wijzen deskundige. Hiervoor is aangezocht de heer Regnoul, hoofdingenieur van de „Paris-Lyon-Méditerranée”, welke dezer dagen naar Bulgarije vertrekt.

In verband met de leening neemt de Bulgaarsche regering in het Protocol verschillende verplichtingen op zich, o.a.:

- 1o. het Bulgaarsche ruilmiddel wettelijk te stabiliseeren op een bepaalde goudwaarde;
- 2o. alle belemmeringen van de valutamarkt op te heffen;
- 3o. de begroting in evenwicht te brengen en te houden. (Voor de eerstkomende jaren bovendien het totaal der uitgaven binnen zekere grenzen te houden);
- 4o. de controle van het Ministerie van Financiën over de andere ministeries te versterken en in verband daarmee allerlei speciale fondsen af te schaffen, welke niet onder de controle van het Ministerie van Financiën stonden;
- 5o. geregeld maandelijksche publicaties over den toestand van 's lands financiën uit te geven;
- 6o. geen schatkistbiljetten of andere vlottende schuld te creëren boven een bedrag van 600 miljoen leva's i.c. iets minder dan een tiende van de begroting;

¹⁾ Het Protocol is gepubliceerd als bijlage bij het rapport van het Financieele Comité over de Maartzitting, Volkenbondsdokument C 116. 1928. II.

70. in de komende twee jaar het aantal staatsbeambten met 10.000 te verminderen.

Aan het Protocol zijn vier bijlagen toegevoegd. De eerste bevat de zeer omvangrijke wijzigingen van de bankstatuten. Daar tijdens de zitting de tijd ontbrak om deze tot in alle details voldoende na te gaan, werd besloten, dat de definitieve tekst door een Sub-Comité van het Financieele Comité zal worden vastgesteld. Dit Sub-Comité komt binnenkort in Londen bijeen. De tweede bijlage bevat de principes volgens welke de Bulgaarsche Nationale Bank later hervormd zal worden. Hierbij is zooveel mogelijk getracht tegemoet te komen aan de in Bulgarije bestaande vrees, dat de Bank, indien zij privé-bank werd, in handen zou komen van enkele groote aandeelhouders of van buitenlanders. Het kapitaal van 500 miljoen leva's (ongeveer 9 miljoen gulden) zal verdeeld zijn in 500.000 aandelen van 1000 leva's (18 gulden) elk. Bij de inschrijving zal voorkeur gegeven worden aan kleine inschrijvingen. De aandelen zijn op naam. Buitenlanders kunnen geen aandeelhouders zijn. Tien aandelen geven recht op één stem. Aandeelhouders, welke minder dan tien aandelen bezitten, kunnen zich groepeeren om gezamenlijk een stem uit te brengen. Niemand mag meer dan vijf en twintig stemmen uitbrengen voor zichzelf en even zooveel als vertegenwoordiger. De derde bijlage specificeert de achterstallige staatsschulden, welke uit de leening betaald moeten worden en de vierde de speciale fondsen, welke niet afgeschaft behoeven te worden, zoals bijv. het pensioenfonds.

Voordat de leening uitgegeven kan worden, zullen nog verschillende moeilijkheden overwonnen moeten worden. Het Protocol is gebaseerd op de veronderstelling, dat de inkomsten uit de douanerechten tot onderpand van de leening zullen dienen, maar deze zijn op het oogenblik verpand voor de herstelbetalingen. De Bulgaarsche regeering zal waarschijnlijk moeite hebben te hiervan bevrijd te krijgen. Bovendien heeft de Berlijnsche Disconto Gesellschapp een zeker recht op de douane-inkomsten op grond van een leeningscontract van 1914. Met haar zal de Bulgaarsche regeering eveneens tot overeenstemming moeten komen. En ten slotte zal de regeering vermoedelijk tot een accoord moeten komen met de houders van eenige vooroorlogse leeningen, hetzij van den Staat zelf, hetzij door dezen gegarandeerd, waarvan de rente en aflossing niet of slechts zeer ten deele betaald worden. Alles te zamen genomen zal het dus nog wel eenige maanden duren, voor de Bulgaarsche leening kan worden uitgegeven.

Griekenland.

De Grieksche stabilisatieleening is einde Januari te Londen en New York afgesloten. Een gedeelte der sterlingtranche werd door Italiaansche en Zweedsche banken, een deel der dollartranche door Zwitsersche banken overgenomen. De uitgifte was een succes, niet tegenstaande de rentevoet slechts 6 pCt. en de koers van uitgifte 91 pCt. bedroeg. Dat deze koers niet te hoog was, blijkt uit het feit, dat sindsdien tegen de verwachting de marktprijs niet beneden den uitgiftekoers is teruggelopen. Een vergelijking met andere dergelijke leeningen, bijv. met de Poolsche stabilisatieleening, welke eenige maanden vroeger was uitgegeven, is interessant en doet zien, welk een ontzaglijk financieel voordeel de aanbeveling van den Volkenbond voor een regeering beteekent: de Poolsche leening geeft 7 pCt. rente en werd uitgegeven tegen 92 pCt. (naar verluidt ontvingen zoowel de Grieksche als de Poolsche regeering netto 86 pCt.) en werd desniettegenstaande maandenlang in Londen beneden den uitgiftekoers verhandeld. Het is onwaarschijnlijk, dat Griekenland zonder Volkenbondssteun veel betere voorwaarden zou hebben kunnen bedingen, dan Polen. Doordat haar leening „onder de auspiciën van den Volkenbond” is uitgegeven, heeft de Grieksche regeering derhalve ongeveer een half tot een vol

percent rente uitgespaard over een leening van £ 6.500.000,— met een looptijd van 40 jaar!

Vreemd als het mag klinken, wordt de volledige verdere uitvoering van het Grieksche stabilisatieplan op het oogenblik opgehouden door het Congres der Vereenigde Staten. Gelijk men zich zal herinneren¹⁾, had de Grieksche stabilisatieleening oorspronkelijk totaal £ 9.000.000,— moeten bedragen, maar werd slechts een bedrag van £ 6.500.000,— uitgegeven, omdat de Grieksche regeering het resterende bedrag van de regeering der Vereenigde Staten ter leen zou ontvangen als verrekening van een tijdens den oorlog geopend crediet. De Washingtonsche administratie kan deze som echter niet uitbetalen, voordat het Congres de desbetreffende in December gesloten overeenkomst goedkeurt. Algemeen wordt verwacht, dat het Congres dit doen zal, voor het in Mei verdaagd wordt.

Inmiddels beschikt de Grieksche regeering voor het oogenblik nog niet over voldoende middelen om de stabilisatie door te voeren. Het zou onvoorzichtig zijn dit te doen — met name de drachme wettelijk te stabiliseeren, de nieuwe circulatiebank te openen en de inwisselbaarheid der biljetten af te kondigen — zoolang de geheele som, welke voor de uitvoering van het plan vereischt is, niet aanwezig is. Inmiddels heeft de Grieksche regeering zich tegenover de Financieele Commissie verplicht, onmiddellijk een tweede tranche van de stabilisatieleening uit te geven voor de resterende £ 2.500.000,—, in geval het Congres de vereischte goedkeuring niet mocht geven.

J. VAN WALRÉ DE BORDES.

HET JONGSTE JAARVERSLAG VAN DE BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Dit jaarverslag is het eerste, dat verschijnt na de stabilisatie van den Belgischen franc, die 25 October 1926 haar beslag kreeg. Veertien maanden zijn er sedert dien verlopen en geen enkele economische crisis heeft zich, naar het verslag meedeelt, in dien tijd in België voorgedaan. Het geld was er voortdurend overvloedig, zooals blijkt uit de matige discontorente op de open markt (gemiddeld 4,12 pCt.) en de lage rente voor call-money (gemiddeld 2,93 pCt.). De goudschat der Bank bedroeg het geheele jaar door ongeveer 3,3 milliard francs, de deviezen-portefeuille schommelde voortdurend om en nabij de 2,2 milliard te zamen derhalve 5,5 milliard, waardoor de biljetten en verdere dadelijk opeischbare schulden, gemiddeld ten bedrage van tien milliard, het geheele jaar door voor ongeveer 55 pCt. door goud en deviezen waren gedekt.

De binnenlandsche prijzen hebben zich geleidelijk aan de buitenlandsche aangepast. De index-prijzen in den groothandel zijn gedaald, die in den kleinhandel daarentegen gestegen. Maar alles is, zooals gezegd, geleidelijk geschied, zonder dat er moeilijkheden door zijn gerezen.

Was het geld op korten termijn tegen lage rente te krijgen, dat zelfde kan niet gezegd worden van het geld op langeren termijn. Wel ontving de beurs de uitgiften van aandelen in oude en nieuwe ondernemingen gunstig, van obligaties en hypotheaire leeningen was zij niet gediend. De rentevoet hiervan bleef het geheele jaar door hoog en de leeningen moeilijk te plaatsen, een stand van zaken, zegt het verslag, die zich ook elders na eene muntstabilisatie heeft voorgedaan, en langzamerhand zal veranderen. Het publiek heeft zich van die soort van belegging afgewend, omdat het zijne vaste inkomsten daaruit door het dalen van den franc voortdurend zag inkrimpen. Die afkeer zal verdwijnen, nu de munt haar vaste waarde heeft herkregen.

Het geheele jaar door dekte de uitvoer den invoer, en dat niettegenstaande de uitvoer niet meer door de

¹⁾ Zie Ec.-Stat. Berichten van 4 Januari 1928, blz. 4.

depreciatie van den franc werd geprikkeld. Het verslag zegt niet, dat de lage voet, waarop gestabiliseerd werd, het den exporteurs gemakkelijk heeft gemaakt zich geleidelijk en zonder crisis aan den nieuwen toestand aan te passen, en toch is deze invloed niet te ontkennen.

De voor het binnenland werkende zaken lieten vele klachten hooren. De afnemers waren zuinig en aangemoedigd door de muntvastheid, spaarden zij liever, dan dat zij het geld uitgaven. Niettegenstaande de stabilisatie was ook de toestand van vele exportzaken nog verre van rooskleurig. De kolenmijnen brachten meer voort dan werd afgenomen. De machinefabrieken ondervonden gevoelige nadeelen van de wereldconcurrentie. In de bouwvakken ging weinig om, nu de oorlogsverwoestingen waren hersteld. Daarentegen bloeide, dank zij de concentratie, menig ander bedrijf. Ook de landbouwers en kweekers hadden zich niet te beklagen. De eierenuitvoer nam zelfs een groote vlucht. De verminderde koopkracht hunner binnenlandsche clientèle als gevolg van den lagen stabilisatiekoers wordt in het verslag niet genoemd, alhoewel deze zich zeker hier niet weinig zal hebben doen gevoelen. Als bewijs van den goeden gang van zaken wijst het verslag op de geringe werkloosheid. De loonen pasten zich langzamerhand aan den nieuwen economischen toestand aan, zonder dat daarbij van moeilijkheden werd gehoord. Toch zullen ook hier de gevolgen van den lagen stabilisatiekoers, zich uitende in lage loonen en hooge détail-prijzen, menig budget in de war hebben gebracht. Het aantal te Antwerpen binnengeloopte zeeschepen bedroeg iets minder, de tonnaat iets meer dan het vorige jaar.

Door de op groote schaal plaats hebbende intrekking van schatkistbons en het terugkeeren van tijdelijk in het buitenland geplaatste kapitalen was de markt het geheele jaar door ruim van geld voorzien. De spaarbanken trokken hiervan veel voordeel. In 1927 werd maandelijks gemiddeld 48 miljoen francs meer ingebracht dan gehaald. In 1926 was dat 7 miljoen.

In het buitenland vonden de Belgische emissies wel afzet. In het binnenland daarentegen bleef men de voorkeur geven aan speculatieve fondsen, die wel hooger rente beloofden, doch ook groote risico met zich brachten. Het gevolg hiervan was, dat van een verlaging van den rentevoet van geldleeningen op langen termijn geen sprake was.

De Société Nationale de Crédit et de l'Industrie, die kort na den wapenstilstand door de Bank in het leven werd geroepen om de exportzaken door een credit op eenigszins langeren termijn tegen hunne buitenlandsche concurrenten te helpen, en die sedert dien tijd zeer nuttig en voorspoedig werkte, had de hulp der Bank niet meer nodig. Op het eind van het boekjaar verliet zij de lokalen der Bank, waarin zij tot nog toe had gezeteld, ten einde zich in een eigen gebouw te vestigen. De Bank bleef haar steun verleenen aan de Belgische banken, die op het gebied der export werkzaam waren.

De President der Bank heeft, naar het verslag mede-deelt, bij zijn bezoek aan Amerika de aandacht van bevoegde Amerikaansche handelskringen op verschillende Belgische uitvoerartikelen gevestigd, terwijl ook de Regeering het hare deed om voor die artikelen in Amerika een geschikte markt te vinden. De Bank stelde voorts voordeelige bepalingen vast voor die Belgische banken, die bereid waren den invoer uit het buitenland naar België te financieren.

Het was te voorzien, zegt het verslag, dat na de stabilisatie veel kapitaal naar België zou terugvloeien. Dit is dan ook geschied. Deze terugvloeiing deed de biljettencirculatie stijgen. De Bank heeft daartegen verschillende middelen aangewend. In de eerste plaats heeft zij haar rentevoet hooggehouden. Lang heeft zij dat niet kunnen volhouden. Ten einde hare klanten niet te verliezen heeft zij haar disconto-rente wel moeten verlagen. Zij heeft dat geleidelijk gedaan. Sedert

17 November 1927 bedraagt zij $4\frac{1}{2}$ pCt. De beleenings-rente heeft zij, om de speculatiezucht niet te bevorderen, niet onder de 6 pCt. doen dalen.

Deze rentepolitiek zou niet voldoende zijn geweest, als niet de Staat en verschillende officieele en half-officieele lichamen haar aanzienlijke kapitalen hadden toevertrouwd. Een groot deel dier gelden belegde zij in buitenlandsche deviezen. Voor de zekerheid der gelden bij haar door de Post gestort en der kleine biljetten-coupons van 5 en 20 francs, die, zooals men weet, voor rekening van den Staat loopen, heeft de Bank in overleg met de Regeering bijzondere dek-kings-maatregelen getroffen.

In haar zorg voor de handhaving der stabiliteit heeft voorts de Bank bij den Staat aangedrongen op gedeeltelijke aflossing van de schatkistbons, die ten beloope van 2 milliard francs nog altijd onder haar berusten. De Regeering vond het echter wenschelijker eerst in te trekken de 5 percents-bons, die niet waren ingeruild tegen de preferente aandeelen der Société Nationale des chemins de fer belges. Eerst in December kwam de Bank aan de beurt en werden 30 miljoen francs door den Staat bij haar gestort. Sedert Januari 1928 is de Staat voortgegaan regelmatig 20 miljoen francs iedere maand aan haar af te lossen. De Bank belegde de vrijkomende gelden hetzij in Belgische staatsfondsen, hetzij in binnen- of buitenlandsche wissels. De rente daarop gemaakt werd den Staat goedgeschreven. De Bank bleef vrij de effecten en wissels wederom te verkoopen, wanneer zij dat noodig oordeelde.

De wettelijk voorgeschreven gouddekking van 30 pCt. was het geheele jaar aanwezig. De goudvoorraad steeg van 3 milliard eind 1926 tot rond 3,5 milliard eind 1927, nam dus met een kleine half milliard toe. Naast den goudvoorraad stonden de deviezen, die eind December 1927 ruim 2,6 milliard bedroegen. De voorgeschreven dekking van 40 pCt. aan goud en deviezen was, zooals boven reeds gezegd, het geheele jaar door ruim aanwezig. De Bank was door deze dekking in staat hare biljetten tegen den gestabiliseerden goudkoers in te wisselen.

Zooals men weet verplicht de Bank zich daarentegen niet het haar aangeboden goud tegen een bepaalden koers aan te koopen, zooals onze Circulatiebank. Zij koopt alleen, als zij het noodig heeft en dan tegen den koers van den dag.

Voor gebrek aan goud is zij niet bang. Mocht er ooit een tekort komen, zegt zij in haar verslag, dan is door toepassing van de Gold Exchange Standard of op andere wijze voldoende op het goud te bezuinigen.

De belangstelling in de betrekkingen met den Congo groeide voortdurend. Zoover de statuten toestonden, heeft de Bank verschillende Koloniale leeningen als onderpand van beleening en rekening-courant toegelaten en aanzienlijke credieten op ceelen van koloniale waren verleend. Ook de verhouding tot Luxemburg liet niets te wenschen over. Aan hoteliers en Belgische kooplieden werd vergund de Luxemburgsche biljetten, die zij in betaling hadden ontvangen, a pari en zonder kosten in te wisselen, terwijl de Luxemburgsche staatsfondsen overeenkomstig de statuten op de lijst van het beleenbare onderpand werden geplaatst.

Gehoor gevende aan de roepstem van Z.M. den Koning nam de Bank voor 5 miljoen francs deel aan de stichting van le Fonds National de la Recherche Scientifique, meenende, dat de bevordering der wetenschap voor den bloei van een land onontbeerlijk was. Het geheele bedrag werd onder onkosten geboekt.

Het verslag loopt over 14 maanden. Ten einde de vergelijking met vorige jaren mogelijk te maken heeft de Bank hare tabellen eerst met Januari 1927 laten beginnen, en dus over 12 maanden laten loopen. Alle cijfers zijn in francs uitgedrukt en niet in belga's. De in het vorige jaar ingevoerde nieuwe munteenheid is blijkbaar niet in den smaak gevallen.

Het aandeelenkapitaal bedroeg 200 miljoen, verdeeld over 200.000 aandelen van 1000 francs, op naam of aan toonder naar verkiezing van den aandeelhouder, het meerendeel is echter aan toonder.

In 1927 werden voor 4,4 milliard binnenlandsche wissels in disconto genomen (6 milliard v.j.). Het leeuwendeel werd in de Provincie gediscoteerd. De looptijd bedroeg gemiddeld 51 dagen, gemiddelde grootte 9811,75 francs. Daarnaast werden ongeveer 14 milliard aan buitenlandsche wissels in disconto genomen. Het gemiddelde disconto-cijfer bedroeg 2,4 milliard.

Bij de binnenlandsche wissels kwamen als naar gewoonte weer talrijke protesten voor. Van die te Brussel betaalbaar werd meer dan 10 pCt. geprotesteerd, in de provincie was de verhouding iets gunstiger (7,45 pCt.). De incasso's, die de Bank aan de Post opdroeg, kwamen voor ongeveer 5 pCt. retour. De geprotesteerde wissels kwamen grootendeels wel terecht, de protesten wijzen echter op een groote traagheid in de betaling.

De rekeninghouders droegen aan de Bank de inning van 608 miljoen aan wissels op.

Gemiddeld bedroegen de voorschotten in beleening en rekening-courant 171 miljoen (tegen 2,4 milliard aan disconto). Het onderpand mag volgens de Statuten uit niets anders bestaan als uit Belgische en Luxemburgsche staatsfondsen. De rentevoet was voor beleening en rekening-courant gelijk, terwijl volgens de statuten het surplus voor beide op 25 pCt. is gesteld.

Het zilver, dat sedert de jongste octrooivernieuwing, niet meer als dekking van de biljetten dienst mag doen, komt wel nog op de balans voor, maar links en rechts en binnenslijns. Het behoort namelijk, zooals men weet, aan den Staat, en wordt door de Bank voor den Staat bewaard, totdat het in metalliek geld zal worden omgemunt. Tot nog toe had die ommunting niet plaats, en moet men zich in België met de bankbiljetten van 20 en van 5 francs behelpen, die voor rekening van den Staat loopen en in 1927 voor 91 pCt. werden vernieuwd, zoodat men blijkbaar nog niet aan de hermunting toe is.

Het gemiddelde bedrag aan creditsaldi was 491 miljoen (500 miljoen v.j.), waarvan 48 miljoen eind 1927 op rekening van de Spaarbank stond geboekt. Een kleine 8 milliard werd door de Post overgeschreven op de postrekening van de Bank ten gunste van de rekeninghouders der Bank.

In 1927 werd op drie kantoren de gelegenheid tot clearing geopend. Het aantal clearingkantoren steeg dientengevolge van 30 tot 33. Geleerd werden 4 miljoen stukken tot een bedrag van ongeveer 368 milliard. Het aantal stukken was iets minder, het bedrag echter hooger dan het vorige jaar. De stukken waren gemiddeld 91.548 francs groot. In Brussel namen 40 banken en firma's aan de clearing deel. In Antwerpen was dat 24, op de andere plaatsen schommelde het aantal tusschen de 5 en 13.

De in 1927 afgegeven assignaties (accréditifs) bedroegen 122 miljoen tegen 140 miljoen francs verleden jaar. Evenals het bedrag liep ook het aantal achteruit. Het giro-verkeer is daarvan de hoofdoorzaak. Groot was daarentegen nog het aantal chèques, die voor betalingen elders werden afgegeven, en die de Bank had uit te betalen.

Eind 1927 was er voor ruim 9,7 milliard in bewaring gegeven, waarvan ongeveer de helft in openbewaring. Het aantal posten in openbewaring was eind 1927 2537 minder dan eind 1926, toen 19.443 nu 16.906. Het bewaarloon bedroeg over 14 maanden 2,4 miljoen. De bewaargevingen van den Staat geschieden kosteloos en zijn in bovenstaande bedragen niet begrepen.

De gebouwen komen op de balans voor pl.m. 98 miljoen voor (v.j. vóór de herschatting 44,5 miljoen), waartegenover een post van afschrijving ad 22,7 miljoen.

De Bank drukt haar eigen biljetten en formulieren. De daarvoor noodige cliché's, inkten en vooral papier vertegenwoordigen op de balans een waarde van 3,2 miljoen. Onder het hoofd „Zekerheidsstellingen” (cautionnements) is op de balans links en rechts binnenslijns uitgetrokken een bedrag van een 22 miljoen. Dit zijn de zekerheidsstellingen van den beheerder der Bijbank té Brussel (succursale), van de agenten, deurwaarders en wisselloopers, bestaande in roerende en onroerende zaken.

De biljetten-circulatie komt op de balans voor een bedrag van ongeveer 10 milliard voor, verdeeld over coupures van 1000, 500, 100 en 50 francs. Onder die 10 milliard zijn niet begrepen de coupures van 20 en 5 francs, die voor rekening van den Staat loopen.

Voor dividend werd over de twee semesters fr. 122,50 netto beschikbaar gesteld. Een vergelijking met het vorige jaar valt met het oog op de reorganisatie, die de Bank toen onderging, bezwaarlijk te maken.

De reserve à 66 miljoen is uitsluitend in Belgische staatspapieren belegd. Hetzelfde is het geval met den post „Fonds publics”. Zooals men weet, mag de Bank haar effectenvoorraad niet boven de waarde van haar kapitaal en reserves laten stijgen.

Het aandeel van den Staat in de winst bedroeg over 1927 162 miljoen, waartegenover de Staat een 18 miljoen aan provisie enz. te betalen had. De onkosten bedroegen over 14 maanden 43 miljoen tegen 23 miljoen over 10 maanden in 1926.

De Bank koestert geen vrees voor de waardedaling van den Belga. Toch blijft zij een voorzichtige politiek dringend noodig achten. De financieele economische toestand van de wereld is volgens haar nog verre van normaal, en zolang dit niet het geval is, baat zelfs de meest gezonde muntoestand niet. Zonder uitvoer kan België niet bestaan. De exporteurs moeten daarom alles in het werk stellen, opdat hunne kostprijzen lager blijven dan die hunner concurrenten. En dat kan gebeuren door spaarzaamheid, arbeidzaamheid, en een meer eenvoudigen levensstandaard, een raad dien ieder volk wel ter harte mag nemen.

Utrecht, 17 Maart 1928.

M. L. v. GOUDOEVER.

EEN KOLONISATIE-MAATSCHAPPIJ VOOR SURINAME.

„Ver schijnt nog het tijdstip verwijderd, waarop de kolonie hare eigen lasten kan dragen. Met alle inspanning moet de komst van dien tijd in het belang van de kolonie, zoowel als in die van het moederland, worden bespoedigd.”

Dit schreef de Commissie van 1911 en zij constateerde, dat in het jaar 1864 de vooruitzichten al even somber waren als in het jaar 1911. Toen toch waren de volgende woorden te lezen in de Memorie van Toelichting op de Surinaamsche begroting: „In de jongste dertig jaren heeft de kolonie aan het moederland „immer stijgende opofferingen gekost, zonder dat zij „zelve er door gebaat scheen, noch zich, ondanks hare „rijke hulpbronnen, uit een voortdurenden staat van „kwijning konde opbeuren. Naar omkeering van dezen „treurigen toestand moet worden gestreefd.”

Ik weet niet hoeveel Suriname vóór het jaar 1865 aan het moederland heeft gekost, maar wel heb ik uitgerekend, dat na dien tijd aan subsidies meer dan zestig miljoen gulden zijn weggesmeten.

Weggesmeten, omdat met die zestig miljoen slechts gaten zijn gestopt en Nederland vanaf 1865 tot den huidige dag den moed gemist heeft om door krachtige hervormingen van Suriname een winstgevende onderneming te maken. Men bleef maar hopen, dat het zou gaan als in Oost-Indië, waar het particulier initiatief redding bracht en waar de rijkdommen des lands door Westerlingen en de talrijke autochtone bevolking ontgonnen, dienstbaar gemaakt konden worden aan de economische, politieke en geestelijke ontwikkeling van het gewest, zonder de Nederlandsche

schatkist te bezwaren. Wij Nederlanders zijn prachtkolonisators, als het ons geen cent kost, maar Suriname heeft bewezen, dat wij hopeloos tekort schieten in kolonisatiekunst zoodra meer van ons verwacht wordt dan regeeren en verwerken van opgebrachte belastingen.

Regeeren kunnen wij —; vandaar een keurig en kostbaar ingericht bestuur in Suriname, dat woekert met de geringe middelen, welke door het land worden opgebracht. Reclame kunnen wij ook wel maken —; vandaar dat ieder nu wel weet, dat er geen grond vruchtbaarder is dan de Surinaamsche klei en geen klimaat zoo mild en voordeelig voor suiker en koffie. Maar aan dat land bezorgen het éénige waaraan het behoefte heeft... *bevolking*, dat kunnen wij blijkbaar niet. Omdat daarmede miljoenen zijn gemoeid. Niet miljoenen welke zoo ongemerkt wegvloeien, dat is iets, waarbij wij onze gemoedsrust niet verliezen, maar tientallen miljoenen, zoo ineens opgeëischt en verbonden aan een *plan*, aan een grootschen opzet, dat schijnt geen enkele Regeering aan te durven, althans als het te ontwikkelen gebied verder ligt dan de Zuidzee.

De lijdensgeschiedenis van Suriname is nu zoo langzamerhand wel algemeen bekend en ook, dat alle deskundigen het er vrijwel over eens zijn, dat het Suriname-vraagstuk hoofdzakelijk een *bevolkingsvraagstuk* is.

Een land, dat vijfmaal zoo groot is als Nederland en bewoond is door ruim geteld 140.000 menschen, waarvan de grootste helft volslagen improductief en armlastig is, de kinderen nog niet eens medegerekend, een land, dat bovendien een volledige en gave bestuursinrichting moet hebben, omdat het nu eenmaal een zelfstandige gemeenschap is van trouwe Nederlandsche onderdanen en deze Nederlandsche Kolonie in Amerika de Hollandsche reputatie moet hooghouden, zóó'n land kan onmogelijk de middelen opbrengen, noodig voor een zuinig en degelijk beheer.

De bevolking moet dus worden vermeerderd; maar *hoe?* En hierover hebben steeds de meeningen verschild.

Zij, die meenden, dat de groot-landbouw alleen daarvoor wel zou zorgen, zullen nu zoo langzamerhand wel van dien waan genezen zijn. Van 1870 tot 1925, dus in 55 jaar is de bevolking toegenomen met ongeveer 70.000 zielen, of nog geen 1300 per jaar. Als wij in dit tempo voortgaan, dan zullen er nog minstens twee honderd jaar moeten verlopen voor Suriname zich in een voldoende bevolking zal kunnen verheugen. En hoe is het de laatste jaren gegaan, toen alles in het werk werd gesteld om den groot-landbouw in Suriname tot bloei te brengen? In 1921 was de bevolking, zonder boschnegers en Indianen, 108.000 en in 1926: 118.000, een vermeerdering derhalve van 2000 zielen per jaar.

Het behoeft geen betoog, dat, ook al komen er eenige plantages bij, de vermeerdering van bevolking door middel van den groot-landbouw een veel te langdurig proces is. Tenzij ondernemers met eenige tientallen miljoenen hun kapitaal in Suriname gingen investeren, een geval dat wel als ondenkbaar kan worden uitgeschakeld, zoolang de miljoenen elders met minder risico en zorgen kunnen worden uitgezet.

Maak Suriname aantrekkelijk voor kapitaalsbelegging, adviseerde de Ondernemersraad en de Minister haastte zich enkele der belangrijkste desiderata in te willigen, natuurlijk die, welke het minste geld kosten en waaraan geen ingewikkelde hervormingen verbonden waren.

Resultaat nihil. Suriname is nu eenmaal niet aantrekkelijk, omdat er *alles* mankeert wat tot investering prikkelt, behalve een vruchtbaren bodem. (Zie mijn artikel „Het mislukt Offensief” in „de Opbouw” van 15 Febr. ll.).

Geef dan een rentegarantie van 5 pCt. op het kapitaal, zegt de heer Gyblaud Oosterhoff in de „Econ. Stat. Berichten” van 16 November ll., een denkbeeld,

dat voor het eerst werd voorgesteld door een aantal Amsterdamsche kooplieden in het jaar 1857, en sindsdien herhaaldelijk schuchter aan de hand werd gedaan, maar steeds afstuitte op het vaste voornemen van alle Nederlandsche Regeeringen, hare positie niet te wagen aan avontuurlijke plannen ten behoeve van de West.

Kolonisatie dan? Ook al een plan dat in 1857 werd geopperd en sindsdien heftig bestreden, omdat daarmede miljoenen gemoeid zouden zijn en Suriname de kans liep haar Nederlandsch karakter te verliezen door den invoer van zooveel vreemde elementen!

Geen andere uitweg dus, dan maar telkenjare drie of meer miljoen bij te passen? Het ziet er inderdaad naar uit, maar toch, zoowel uit de publicaties in de laatste jaren als uit de opmerkingen van belangstellende Volksvertegenwoordigers, als uit de beloften van den Minister van Koloniën spreekt meer en meer onvoldaanheid over den bestaanden toestand en blijkt meer en meer de goede wil om het Surinaamsche vraagstuk door krachtige maatregelen tot oplossing te brengen.

Met onderstaand voorstel beoog ik dien wil levendig te houden en hoop ik te bereiken, dat men eindelijk komt tot een enkel vast omlijnd plan, een plan, dat uit te voeren is zonder bevoordeeling van een enkele categorie, zonder dat belangrijke wijzigingen in het Regeeringsreglement noodig zijn, zonder al te groote offers te vergen van de Nederlandsche belastingbetalers en met een goede kans van slagen, dat wil zeggen met de goede kans, dat binnen twintig jaar Nederland verlost zal zijn van de jaarlijksche bijdragen aan de Surinaamsche schatkist en Suriname de woonplaats is geworden van welvende landbouwers, zoowel klein-landbouwers als kapitaalkrachtige planters, die een gezonde basis zullen vormen voor de economische structuur der Surinaamsche gemeenschap. Dan zullen er ook geen kunstmiddeltjes en faciliteiten noodig zijn om „het” kapitaal naar Suriname te trekken.

Ik stel voorop, dat de ontwikkeling van Suriname moet zijn een *nationale daad*, waaraan dus zoowel de geheele natie een offer dient te brengen, als zij die voor het geven van financieelen steun in de eerste plaats in aanmerking komen. Behalen van persoonlijk *voordeel* moet m.i. zijn uitgesloten.

Er wordt opgericht *De Surinaamsche Kolonisatie Maatschappij* met een maatschappelijk kapitaal van een miljoen gulden.

In het aandelenkapitaal wordt deelgenomen door:

1. De Nederlandsche schatkist voor zestig aandelen van vijf duizend gulden.
2. De Surinaamsche schatkist voor zestig aandelen van vijf duizend gulden.
3. Rechtspersonen en natuurlijke personen (mits Nederlanders) voor de rest.

Het kapitaal moet in contanten worden volgestort behalve door Suriname, dat geacht wordt voor een waarde van drie ton te hebben ingebracht door het afstaan in allodialen eigendom en erfelijk bezit van gronden, in gemeenschappelijk overleg uit te zoeken, tot een oppervlakte van ten hoogste 500.000 H.A.

De Surinaamsche Kolonisatie Mij. heeft het recht op deze concessie landbouwondernemingen te vestigen, hout te kappen, behoudens rechten van derden, boschproducten te verzamelen en mijnbouw uit te oefenen. Zij zal aan het Gouvernement van Suriname gedurende de eerste tien jaren geenerlei onderzoeksrecht, erfpachtsrecht of retributie verschuldigd zijn. Na tien jaren zal zij voor het in exploitatie genomen gedeelte een erfpachtsrecht verschuldigd zijn van 23 cents per H.A. en de retributies en rechten, welke thans van particuliere ondernemingen worden geheven. Zij heeft het recht van verkoop, in welk geval zij 10 pCt. van de verkoopsom in de Surinaamsche schatkist zal hebben te storten, terwijl de nieuwe eigenaren hun bedrijf slechts kunnen uitoefenen onder de be-

palingen, die dan gelden voor de particuliere ondernemers.

De Sur. Kol. Mij. geeft uit een obligatieleening van f 25.000.000 in vijf series van vijf millioen gulden, rentende 5 pCt., waarvan de rentebetaling gedurende vijf en twintig jaar gegarandeerd wordt door den Nederlandschen Staat.

Het Bestuur der Maatschappij wordt gevormd:

A. In Nederland door een Raad van Zeven, bestaande uit een voorzitter, te benoemen door de Koningin, een vertegenwoordiger van den Minister van Koloniën, een vertegenwoordiger van de Tweede Kamer en vier Commissarissen, welke door de particuliere aandeelhouders worden gekozen uit de aandeelhouders. Geen der particuliere aandeelhouders mag meer dan tien aandelen van vijf duizend gulden bezitten.

De Raad van Zeven benoemt den directeur in Nederland en den directeur alsmede de bedrijfsleiders in Suriname.

B. Op het bedrijf in Suriname wordt toezicht uitgeoefend door een Raad van Advies bestaande uit den Gouverneur of diens gemachtigde, den Agent Generaal voor de Immigratie, een vertegenwoordiger van de Koloniale Staten en twee Commissarissen, te benoemen door den Raad van Zeven.

De taak van den Raad van Advies is zoowel controleerend als adviseerend en zal natuurlijk bij de nadere uitwerking uitvoerig omschreven moeten worden. Hij zal slechts dan rapport uitbrengen of adviseeren indien zijn oordeel wordt gevraagd door den Raad van Zeven — dus in bepaalde gevallen, waarbij het advies van deskundigen ter plaatse gewenscht is. Ook de bedrijfsleider in Suriname kan in urgente gevallen zijn raad inwinnen en van de tusschenkomst zijner deskundige leden gebruik maken bij onderhandelingen met het Gouvernement. Het hoogste gezag blijft echter in alle gevallen bij den Raad van Zeven. Het doel van de Maatschappij is om door middel van Immigratie, Kolonisatie en eigen Exploitatie het Gewest tot ontwikkeling te brengen.

Immigratie van contract-arbeiders, die de terreinen moeten schoonmaken, en plantklaar maken; die wegen moeten aanleggen en moeten arbeiden aan de inpoldering van de landbouwondernemingen en aan den aanleg van de irrigatiewerken.

Eigen exploitatie om t.z.t. een gedeelte der kosten van de onderneming te dekken, om centra te vormen voor kolonisatie en werkgelegenheid voor de arbeiders, die vrij komen na voltooiing van de voorbereidende werkzaamheden. Eerst zal worden aangevangen met landbouwondernemingen en houtaankap (voor bouw van woningen), daarna zal overwogen worden of oprichting van een export-houtzagerij, mijnbouwbedrijf of andere bedrijven wenschelijk is.

Kolonisatie om de bevolking te versterken met goede elementen, met bekwaame landbouwers, zooals thans geschiedt in de Lampongsche districten, waar de georganiseerde kolonisatie al overgegaan is in een spontane kolonisatie. De invoer van de groote arbeidsmacht, noodig voor de voorbereiding en uitvoering van bovengenoemde plannen, zal de vraag naar landbouwproducten doen toenemen, gezwegen van de waarschijnlijkheid, dat een klein-landbouw, uitgeoefend op bevoelbare gronden, ruim zal kunnen bestaan van de teelt van uitvoergewassen.

Het is de bedoeling om naast de kolonisatie van gewezen contract-koelies zoowel de kolonisatie van Indonesische landbouwersgezinnen te bevorderen als proeven te nemen met kolonisatie van Nederlandsche landbouwers in een tusscheenvorm tusschen groot- en klein-landbouw. Tevens zullen in Suriname gevestigde landbouwers (Surinamers, Britsch-Indiërs en Javanen) op bijzondere voorwaarden gronden van de Maatschappij kunnen verkrijgen. De afdeling Kolonisatie moet zich op den duur geheel zelf kunnen bedruipen.

Behalve het eigen bedrijf kan de Maatschappij voor rekening van het Gouvernement of voor rekening van

particuliere ondernemers irrigatiewerken uitvoeren en andere opdrachten aanvaarden. Zij kan later, indien dit wenschelijk wordt geacht, geleidelijk de Gouvernementsvestigingsplaatsen in haar bedrijf opnemen en ten slotte het Koloniaal Bestuur geheel ontlasten van zijn bemoeienis met de arbeidsvoorziening.

Waar het hier niet de plaats is om in details te treden, zal ik niet uitweiden over de inrichting van de kolonisatieterreinen, noch over de bepalingen, waaraan de kolonisten gebonden moeten zijn, noch over de te teelen producten. Indien het werk flink en in het groot wordt aangepakt, zal het plantklaar maken van de gronden niet meer dan 200 gulden per H.A. behoeven te kosten, de irrigatiewerken niet medegerekend, waarvan de aanlegkosten voor een belangrijk deel op de op te richten grootbedrijven zal moeten drukken. Voor goede gronden, behoorlijk ingepolderd en schoongemaakt, kan men thans in Suriname zeker een huur van minstens 10 gulden per H.A. bedingen en een verkoopprijs van 300 gulden (niet bevoelbare gronden), zoodat m.i. een zakelijk opgezet kolonisatiebedrijf zijn rente kan opbrengen, afgezien van de gunstiger voorwaarden, welke voor een goed bevoelbaar terrein kunnen worden bedongen. Nemen wij aan, dat rekening gehouden moet worden met den aanleg van een kolonisatieterrein (of terreinen) van 10.000 H.A., waarop plaats is voor ten minste 5000 kolonisten en hun gezinnen (15.000 zielen), dan zal het gereedmaken van den grond een kapitaal vergen van twee millioen. Tellen wij daarbij per gezin aan voorschotten voor woning, levensonderhoud, vee en plantmateriaal een bedrag van acht honderd gulden, dan zal voor kolonisatiedoeleinden een kapitaal van ten minste 6.000.000 gulden moeten worden uitgetrokken. De kolonisten zullen aanvankelijk gerecruteerd worden uit de arbeidsmacht, welke eerst drie jaren aan de voorbereidingswerken moet arbeiden. Daarnaast zullen de landbouwersgezinnen uit Java worden gekoloniseerd en zullen eenige middenstandsbedrijven worden ingericht, welke te zamen een kapitaal van pl.m. een millioen vereischen.

Trekken wij voor irrigatiewerken en wegeaanleg voorloopig een som uit van drie millioen gulden, dan hebben wij voor irrigatie en kolonisatie noodig een kapitaal van . . . . . f 10.000.000
oprichting van koffieplantages . . . . . „ 5.000.000
oprichting diverse andere ondernemingen „ 10.000.000

Totaal . . . f 25.000.000

Het is zeer waarschijnlijk, dat de irrigatiewerken een hooger bedrag zullen opeischen, doch hierbij moet rekening worden gehouden met bijdragen van particuliere ondernemingen en Gouvernement.

Wat de exploitatie van eigen ondernemingen betreft, deze geschiedt hoofdzakelijk om centra te hebben, waaromheen het kolonisatiebedrijf zich kan ontwikkelen, voorts om de arbeidsmacht aan het werk te kunnen houden, zoodra het irrigatie- en voorbereidingswerk op zijn einde loopt en ten slotte om uit de winst de kosten van het geheel te dekken. Komen deze eigen ondernemingen tot bloei en er is geen reden om daaraan te twifelen indien opzet en beheer niet te veel te wenschen overlaten, dan zullen zij tevens een prikkel worden voor het particulier kapitaal om het voorbeeld te volgen. Men beginne daarom aan een bedrijf, dat *bewezen* heeft rendabel te kunnen zijn en bestand tegen klimatologische afwijkingen. Daarnaast worden in studie genomen de oprichting van een suikerfabriek in verband met de toenemende bevolking, de aanleg van een tabaksonderneming, of oliepalmenplantage, de oprichting van een cassaveonderneming en een vezelonderneming.

Ook bacoen op *bevoelbare* gronden en rubber op goed gedraineerde gronden kunnen blijken rendabele bedrijven op te leveren.

Natuurlijk zal zoo'n Maatschappij in de eerste tien jaren geen dividend kunnen uitkeeren en ook al maakte zij winst, dan zou het wenschelijk zijn, dat

bepaald werd, dat alle baten in de eerste tien jaren zullen dienen voor afschrijvingen, vernieuwingen en uitbreidingen, alsmede voor de vorming van een reservefonds. Na tien jaar kan dan de winstverdeling als volgt worden:

Van de netto-winst zal in de eerste plaats de obligatierente worden betaald; daarna zal aan de aandeelhouders een dividend worden uitgekeerd van ten hoogste 10 pCt.

Van de overwinst zal in de eerste plaats aan de Nederlandsche schatkist worden terugbetaald die rente, welke door haar op de 5 pCt. obligaties is betaald. Is die schuld geheel afgedaan dan zullen uit de overwinst de obligaties geleidelijk worden afgelost tegen pari, waaraan binnen de eerste 25 jaar nog wel niet veel gedaan zal worden.

De Maatschappij wordt opgericht voor den tijd van 25 jaar. Alsdan zal naar bevind van zaken worden gehandeld. Zij kan dan of worden gelijkwideerd, in welk geval de aandelen voor ten hoogste 150 pCt. en de obligaties voor ten hoogste pari kunnen worden verzilverd, of er kan tot andere bedrijfsvormen worden besloten, terwijl bij eventueel verlies het beschikbaar saldo pondspandgewijze onder de obligatiehouders zal worden verdeeld, na afbetaling aan den Staat van de betaalde rente, voorzover die afbetaling uit de likwidatie en verkoop mogelijk is.

Het spreekt vanzelf, dat dit schema voor tal van wijzigingen vatbaar is. Hoofdzaak is, dat er gehandeld wordt, want wachten kan Suriname niet langer en ten slotte is niets kostbaarder dan het doel loos en nutteloos bijpassen van drie millioen gulden 's jaars.

W. DE COOK BUNING.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Ned.-Indië.

De maandstatistiek 1927 No. 12 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De volledige serie omvat 72 artikelen en is verdeeld in vijf groepen. Het onderscheid tusschen de „lange” en de „korte” serie is dit, dat van de 19 extra artikelen der lange serie gedurende 1914—1921 prijzen ontbreken.

In het afgelopen jaar hebben de groothandelsprijzen van de invoerartikelen zich in dalende lijn bewogen, voornamelijk sedert September. Het gemiddelde niveau van de 72 artikelen stond in December jl. 9 punten beneden het gemiddelde indexcijfer van 1926 en geheel 1927 gemiddeld een vijftal punten daar beneden. Het meest in prijs gedaald zijn wel de *textiele goederen*. Het indexcijfer van deze groep stond in 1926 nog gemiddeld op 185, in 1927 op 174. Van de artikelen, die sedert het afgelopen jaar belangrijk in prijs terugliepen, moeten genoemd worden de *Ruwe Supers*, *gebl. shirtings*, *bontgeweven Sarongs* en *Kainpandjang*. De gemiddelde cijfers van de afgelopen laatste twee jaren bedroegen voor Ruwe Supers, Europeesch 194 en 172, voor Ruwe Supers, Engelsch 213 en 194, voor gebl. Shirtings 230 en 200, voor bontgeweven Sarongs 170 en 148 en voor Kainpandjang 198 en 148.

Na de textiele goederen volgen de *levensmiddelen* met sterk verminderde prijzen. Het gemiddelde prijsniveau van 1927 staat 9 punten beneden dat van het daaraan voorafgaande jaar. Het zijn in hoofdzaak de *rijstprijzen*, die in 1927 verre beneden die van de laatste drie jaren stonden, mede ten gevolge van de overvloedige oogsten. De indexcijfers bedroegen voor Rangoonrijst gedurende de jaren 1924/27 165, 157, 167, 149 en voor Saigonrijst 151, 147, 154, 139. Ook de noteeringen voor *melk* zijn aanzienlijk gedaald sinds November 1926, zoodat het gemiddelde niveau in 1927 39 punten beneden 1926 staat.

De groepen *metalen* en *chemicaliën* hebben beide voor 1927 een gemiddeld indexcijfer van 149, staan dus respectievelijk 2 en 4 punten lager dan het voorafgaande jaar. Eenige *ijzersoorten*, *koper* en *lood* veroorzaken in de eerste groep de daling. Het indexcijfer van *lood* stond in Juni 1927 nog op 317, gedurende Juli/November op 291 en in December op 272. Dit verloop is in overeenstemming met de buitenlandsche markt. De noteeringen zijn te Londen echter reeds in 1926 geleidelijk gaan dalen. Bij de che-

micaliën valt het prijsverloop van het artikel *hars* op. Van 131 in gemiddeld 1924 steeg het indexcijfer op 194 en 248 in 1925 en 1926, en daalde in 1927 tot 197. Sinds Augustus 1926, toen de prijzen hun hoogtepunt bereikt hadden en het indexcijfer op 279 stond, viel een voortdurende daling te constataeren en December jl. gaf dan ook 154 als indexcijfer.

Het indexcijfer van de groep *diverse invoerartikelen* staat thans weer op 173 in gemiddeld 1927, na gedurende de jaren 1923/26 tot 165 gedaald te zijn. Dit staat in verband met den hoogen prijs van sigarettenpapier, die in de maanden November en December jl. in de sterk verminderde prijzen van petroleum een tegenwicht heeft gevonden. Het indexcijfer van petroleum, Devoe daalde van 163 in Augustus op 101 in December, die van Kroon van 186 op 114.

Uitvoer. Ook het prijsniveau van de 20 uitvoerartikelen is in 1927 met 7 punten gedaald tot 130. Van de belangrijkste exportproducten zijn de prijzen aanzienlijk lager geweest dan in de voorafgaande jaren. Dit is het geval met *suiker*, *rubber*, *thee*, *koffie*, *mais*, *tapioka* en *kapok*.

Sinds 1914 zijn de noteeringen voor *suiker* alleen in het jaar 1918 lager geweest dan in het afgelopen jaar. De indexcijfers voor superieur en Hoofdsuiker No. 16 e.h. stonden toen gemiddeld op 115 en 101, thans op 138 en 116 gemiddeld in 1927 en op 123 en 104 in December jl.

De *rubberprijzen* bewogen zich op een aanzienlijk lager niveau dan gedurende de jaren 1925 en 1926. In navolging van de buitenlandsche markt, waar door groote aankopen van Amerikaansche zijde de prijzen snel opliepen, is ook hier een verbetering ingetreden sedert November. Het indexcijfer, dat tot 56 in September was gedaald, stond in December op 69.

De lage *theeprijzen* in de eerste maanden van 1927 hebben zich in den loop van het jaar weer hersteld. Toch staat het gemiddelde niveau 21 punten beneden 1926.

De groote wereldoogsten van *koffie* hebben ook voor dit artikel de noteeringen gedrukt, die sedert 1923 niet weer zoo laag zijn geweest. Het gemiddelde niveau ligt 23 punten beneden 1926.

In verband met de lage buitenlandsche noteeringen zijn de *maisprijzen* ook hier belangrijk teruggelopen. Van 187 in 1926 daalde het indexcijfer op gemiddeld 152 in 1927.

Nog steeds blijft verbetering in de lage noteeringen voor *kapok* uit, zoodat het gemiddelde indexcijfer met 30 punten daalde.

Ook de *tapiokaprijzen* bewegen zich in dalende richting, het gemiddelde prijsniveau staat thans 9 punten beneden 1926.

Tegenover al deze lage productenprijzen staat dat de noteeringen voor *peper* een ongekeerde hoogte bereikten met het indexcijfer 291 in September jl. als toppunt. Sedertdien zijn ze aanzienlijk gedaald, doch het gemiddelde niveau staat nog op 243.

Ook de oliehoudende zaden, djarak- en kapokpitten stegen in prijs.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textielgoederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	
1922.	208	166	172	170	175	181	129	
1923.	207	163	174	170	169	180	150	
1924.	213	164	167	160	168	178	155	
1925.	208	161	160	150	165	172	146	
December 1926.	175	152	149	151	173	162	136	
Januari 1927.	176	151	150	152	173	162	136	
Februari "	179	151	152	152	175	163	132	
Maart "	172	149	153	152	175	161	129	
April "	173	148	151	152	175	161	128	
Mei "	174	148	152	152	175	161	131	
Juni "	174	147	152	152	174	161	132	
Juli "	173	147	149	150	175	160	128	
Augustus "	175	147	149	149	176	161	130	
September "	175	145	146	147	175	159	129	
October "	175	148	145	146	172	159	128	
November "	173	148	144	146	169	158	128	
December "	173	147	142	145	163	156	127	

¹⁾ 20 art. ²⁾ 12 art. ³⁾ 12 art. ⁴⁾ 15 art. ⁵⁾ 13 art.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld,

dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Het prijsniveau van de inheemsche artikelen is drie punten, dat van de uitheemsche slechts 1 punt gedaald beneden het gemiddelde indexcijfer van 1926. Deze daling moet in de eerste groep toegeschreven worden aan de artikelen aardappelen en de 3e soort rijst. De indexcijfers hiervan daalden respectievelijk met 37 en 30 punten.

In de 2e groep hebben de dalingen en stijgingen in de prijzen der diverse artikelen elkaar vrijwel in evenwicht gehouden.

De maand Januari geeft voor petroleum en eieren uit de groep inheemsche artikelen een belangrijke wijziging te zien. De eieren zijn in verband met het Chineesch Nieuwjaar gestegen met 20 punten, terwijl het indexcijfer van petroleum 39 punten daalde.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch ¹⁾	Uit- heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
Januari 1927 ..	168	145	158	155
Februari ..	172	143	157	156
Maart ..	169	143	156	154
April ..	168	145	156	155
Mei ..	166	149	158	156
Juni ..	167	149	158	155
Juli ..	167	149	158	156
Augustus ..	165	149	157	154
September ..	165	149	157	154
October ..	163	148	155	153
November ..	162	148	155	152
December ..	160	149	155	153
Januari 1928 ..	160	149	154	154

¹⁾ 20 artikelen. ²⁾ 35 artikelen.

Passerprijzen. De noteeringen blijven, wat de landbouwgewassen betreft, belangrijk beneden die van het vorige jaar en ook beneden het gemiddelde niveau van 1924 en 1925.

De overige artikelen, w.o. *eieren, vleesch, gedroogde visch* en *Javaansche suiker*, blijven stabiel.

BOEKAANKONDIGING.

Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart. *Inleiding tot de beoefening der Statistiek. Eerste deel. De statistische methode en hare toepassing op het gebied der demographie.* Tweede, geheel herziene druk. Haarlem, de Erven Bohn 1928. 460 blz.

De verschijning van een nieuwen druk van het eerste der vier deelen van het zoo bekende en veelgebruikte werk van Prof. Verrijn Stuart over de statistiek, dat, toen de eerste druk verscheen, eenig was in ons land; zooals toen terecht in de „inleiding” werd opgemerkt, en daardoor een sterk gevoelde leemte aanvulde, geeft wel aanleiding om een enkel woord over het doel van dit werk te zeggen.

Er is geen vak, waarin de terminologie nog zooveel te wenschen overlaat als de statistiek en in het bijzonder is dat het geval in ons land, waar over de statistiek als vak, dus over theorie en practijk van het verzamelen en bewerken van statistische gegevens nagenoeg niet wordt geschreven en waar, in tegenstelling met andere landen, ook geen vereeniging der beoefenaars van het vak noch een vaktijdschrift bestaat, waarin zij met elkaar van gedachten kunnen wisselen over de moeilijkheden, die zij ondervinden, de methodes, die zij gebruiken, en de daarmee bereikte resultaten.

Bestond er een dergelijke samenwerking — zij moge er spoedig komen! —, dan zou allicht een vaste terminologie ontstaan en zou vermeden kunnen worden, dat voor hetzelfde begrip verschillende woorden worden gebruikt of dezelfde woorden meer dan één begrip kunnen aanduiden.

Dit laatste is terstond reeds het geval met het woord „statistiek” zelf. Het boek van Prof. Verrijn Stuart

draagt den titel „Inleiding tot de beoefening der statistiek”, maar deze titel drukt geenszins duidelijk uit, wat erin wordt behandeld. Onder „beoefening der statistiek” toch kan zelfs drieërlei worden verstaan: de beoefening van het vak van verzamelen, bewerken en publiceeren van statistische gegevens, van de uitvoering van statistische onderzoekingen dus; bedoeld kan echter ook worden de wiskundige beoefening der statistiek, d.w.z. de beoordeeling der beteekenis van de resultaten van het statistisch onderzoek, de vaststelling van verschijnselen door middel van de toepassing van wiskundige bewerkingen (middelbare fout, correlatie, inter- en extrapolatie) en de bestudeering dier wiskundige methoden. En eindelijk kan men eronder verstaan de toepassing der resultaten van het statistisch onderzoek, het gebruik maken dus van de gegevens door hen, voor wie ze verzameld zijn, het verklaren der gevonden verschijnselen en het zoeken van de oorzaken en ook van de uitwerking daarvan.

Het laatste nu is — zooals ook reeds blijkt uit het motto van de „Inleiding”, dat luidt „non coquis sed convivis” (niet voor de koks, maar voor de gasten) — het doel van het werk, dat wij hier bespreken. De vakman, de aanstaande statisticus, die zich in het vak wil bekwamen, zal in het boek zeer veel vinden, waarvan hij groot nut zal hebben, maar *niet* zal hij erin vinden een handleiding, op welke wijze hij statistische gegevens moet verzamelen, bewerken en publiceeren, welke moeilijkheden hij daarbij zal ondervinden en hoe hij die heeft op te lossen om zuivere en betrouwbare gegevens te verkrijgen.

Indien men dus geneigd zou zijn te meenen juist dit bij uitstek „beoefening” der statistiek te noemen, waartoe het boek een „inleiding” geeft, dan zou men een verkeerd denkbeeld van den inhoud krijgen. Deze beoefening wordt verondersteld te zijn afgelopen, als het boek begint, en de eigenlijke beteekenis daarvan ligt dan ook in hetgeen de ondertitel van het eerste deel en ook de uiteenzetting op bl. 134 van wat ten aanzien der bevolking zal worden behandeld, aanduiden, n.l. hierin, dat het het gebruik aangeeft, hetwelk men bij onderzoekingen op bevolkings-, economisch-, sociaal en ander gebied van de bijeengebrachte statistische gegevens kan maken, en de resultaten, die men daarmee bereiken kan, m.a.w. zijn beteekenis ligt in de toepassing van statistische gegevens op een aantal gebieden van wetenschap. In verband hiermede wordt de statistische methode dan ook, zoowel in het algemeen als bij ieder speciaal onderwerp, slechts besproken, voor zoover dat noodig is om met vrucht van de gegevens gebruik te kunnen maken; het boek geeft niet wat de cijfers technisch, maar wat ze feitelijk beteekenen.

Door deze wijze van behandelen der stof heeft het vooral groote waarde voor den „gast”, dus den demograaf, den econoom, den socioloog, die er niet alleen in ziet, over welke statistische gegevens hij kan beschikken voor zijn werk, maar ook wat ze voor hem beteekenen. Hij vindt er op waarlijk boeiende wijze en met verbazingwekkende litteratuurkennis beschreven en op heldere wijze bijeengevoegd en ingedeeld de in de wereld samengestelde gegevens, in dit eerste deel ten opzichte van den stand en den loop der bevolking.

Niet kan worden ontkend, dat door deze behandelingswijze de schrijver meer dan eens buiten het gebied der statistiek treedt en op dat der demologie, der economie, der sociologie terecht komt, doordat hij aan de objectieve statistische gegevens zijn subjectieve meening betreffende de beteekenis der gevonden verschijnselen toevoegt, een meening, die, zooals elke persoonlijke uiting, wel eens tot tegenspraak uitlokt. Maar de lezer kan niet anders dan dit als een deugd voelen en hij kan er slechts dankbaar voor zijn, omdat het hem deelgenoot maakt van den schat van kennis, die de schrijver, door zijn jarenlange beoefening zoowel der nationale en internationale statistiek als der staathuishoudkunde, op deze gebieden verzameld heeft.

Over den inhoud van dit nieuwe eerste deel behoeft

weinig te worden gezegd, want het sluit zich geheel bij den eersten druk aan, met dien verstande, dat de gegevens tot heden zijn bijgewerkt. Zeer uitvoerig worden vooral bekende vraagstukken als het vrouwenoverschot bij de bevolking, het jongensoverschot bij de geboorten, de sterftetafels, de concentratie der bevolking behandeld. Ondanks deze volledigheid mist men echter hier en daar nog wel enkele aanwijzingen, die men gaarne gegeven zag, zooals bij de haast al te uitvoerige bespreking van het jongensoverschot de onderzoekingen uit den laatsten tijd in ons land van *Sanders, Leopold en Mÿsberg*; bij de bespreking van het zoo belangrijke verschijnsel van de toeneming der kankersterfte, waarbij nogal eens bronnen uit een vroeger tijdperk worden vermeld, de nieuwere onderzoekingen van den Amerikaanschen statisticus *Hoffman*.

En nu wij ons toch eenige kritiek veroorloven, mogen hieraan nog een paar opmerkingen over de eerste afdeling, die omtrent de statistische methode, worden toegevoegd. Het komt ons voor, dat de waarde der wiskundige uiteenzetting van de beteekenis der gemiddelden op bl. 45 vlg. voor de lezers, tot wie de schr. zich richt, niet heel groot is. Om nut te hebben zou zij, naar onze meening, veel uitvoeriger moeten zijn, maar dan zou zij allicht komen op het hierboven in de tweede plaats genoemde gebied der wiskundige statistiek, hetwelk een speciale kennis zou vereischen zooals niet verwacht kan worden van hen, die het boek gewoonlijk raadplegen, maar bovendien ook buiten het kader daarvan zou komen.

En ten slotte nog deze opmerking, dat de nieuwe vondsten op het gebied der grafische voorstellingen, die men telkens in het interessante tijdschrift „*Wirtschaft und Statistik*“ van het Deutsche rijksbureau voor de statistiek aantreft, wellicht eenige vermelding in het desbetreffende hoofdstuk hadden verdiend.

Maar deze opmerkingen doen niets tekort aan het feit, dat het boek met zijn rijken inhoud is en blijft voor ieder, die zich met de bestudeering van maatschappelijke vraagstukken bezig houdt, een vraagbaak betreffende hetgeen de statistiek tot dusverre heeft geleerd om tot de oplossing dier vraagstukken te kunnen komen. In dit opzicht neemt het nog altijd in ons land een plaats in, die door geen ander werk zou kunnen worden vervuld, en zal de verschijning van den tweeden druk, waarmede de schr. van harte kan worden gelukgewenscht, door velen met vreugde zijn begroet.

VAN ZANTEN:

MAANDCIJFERS.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	Januari 1923	Januari 1927
Posterijen.....	f 4.340.621,—	f 4.363.734,—
Telegrafie.....	„ 704.680,—	„ 693.335,—
Telefonie.....	„ 4.945.874,—	„ 4.583.022,—

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1927						1928
		1913	1925	1926	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland ¹⁾	24,337	20,590	10,692	20,261	20,538	21,442	21,095	21,572	21,182	21,889
	Ver. Staten.....	43,088	43,988	50,144	35,076	44,864	44,062	46,633	43,118	42,918	
	Frankrijk ²⁾	3,338	3,921	4,285	4,193	4,299	4,133	4,291	4,101	4,416	4,442
	Duitschland ³⁾	15,842	11,052	12,114	12,635	12,997	12,711	13,094	12,864	13,238	13,420
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland.....	869	530	208	656	606	601	606	585	568	569
	Ver. Staten.....	2,601	3,082	3,308	2,999	2,995	2,819	2,829	2,691	2,739	2,916
	Frankrijk ⁴⁾	434	708	783	769	773	761	796	764	796	809
	België.....	207	212	283	320	317	309	322	313	317	315
	Duitschland ⁵⁾	1,397	848	804	1,109	1,116	1,105	1,139	1,119	1,150	1,180
Import (voor binnenl. verbruik)	Engeland 1000 £ ⁶⁾	54,931	97,223	93,105	83,680	81,308	93,374	95,584	96,861	95,080	90,082
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	348,540	367,788	322,239	371,895	351,208	352,415	346,464	321,649	338,000 ⁹⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ⁷⁾	701,778	3712,700	4959,560	4068,183	3771,146	3571,508	4475,972	4631,779	5215,962	4123,922
	Italië 1000 Lire ⁸⁾	303,803	2183,373	2155,945	1477,136	1239,686	1137,349	1384,626	1434,803	1874,984	1571,545
	D'land 1000 M. ⁹⁾	897,474	1030,171	333,451	1278,115	1160,798	1174,977	1244,768	1290,773	1257,293	1370,029
Export (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £ ⁶⁾	43,771	64,448	54,324	56,121	59,410	60,488	61,167	70,610	58,834	59,743
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	401,560	392,617	332,994	367,575	416,206	480,415	452,085	398,377	411,000 ¹⁰⁾
	Frankrijk 1000 Frs. ¹⁰⁾	573,351	3882,676	4961,221	4499,160	4287,185	4545,308	5049,987	4870,540	5020,340	4016,537
	Italië 1000 Lire ⁸⁾	209,303	1522,855	1555,883	1043,846	1091,114	1171,306	1406,880	1311,214	1516,743	1021,523
	D'land 1000 M. ⁹⁾	841,436	733,208	815,265	847,006	868,562	933,059	960,910	913,272	953,027	862,117
Inklaringen (1000 tons)	Engeland (geladen) ⁶⁾	4,089	4,626	5,348	5,310	5,757	5,201	5,444	4,999	4,647	4,578
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	5,782	6,410	7,008	7,443	6,506	6,345	6,683	5,102	
	Frankrijk (geladen)	2,876	3,667	3,677	4,394	4,171	4,140	4,138	4,162	4,031	
	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,440	1,485	1,522	1,522	1,522	1,649	1,649	1,649	
Aantal werklozen in 1000	Engeland ¹¹⁾				1,114	1,130	1,126	1,156	1,210	1,194	1,261
	Italië ¹²⁾				263	292	306	332	376	414	
	Duitschland ¹³⁾				211	181	179	177	294	520	464
Indexcijfers van aandeelkoersen	Ver. Staten ¹⁴⁾				175,5	184,7	195,9	188,6	193,1	198,5	198,9
	Engel. ¹⁵⁾ (1913=100)				201	201	205	213	211	210	216
	Zweden ¹⁶⁾ (nom. waarde = 100) ...				157	166	181	181	180	181	193
	Zwitserland ¹⁷⁾ (id.)				193,2	197,6	210,9	209,8	213,4	223,2	242,6
	Nederland ¹⁸⁾ (1921-25 = 100) ..				102	103	107	112	110	103	111

¹⁾ Voor den verkoop beschikbaar. Vanaf einde 1921 zonder Ierland. ²⁾ Incl. bruik. Vanaf 1918 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl., sedert Jan. 1927 excl. het Saargebied. ³⁾ Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juli 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. ⁵⁾ Zonder Luxemburg. Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen, vanaf 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁶⁾ Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord-Ierland met den Ierschen vrijstaat en uitgezonderd den buitenlandschen handel van den Ierschen vrijstaat. ⁷⁾ Sedert Januari 1921 gedeclareerde waarde. ⁸⁾ Sedert Januari

1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. ⁹⁾ Vanaf Januari 1922 in goudmarken. ¹⁰⁾ Met ingang van 1925 officieele waarde-cijfers. ¹¹⁾ Verplichte verzekering. Sedert April 1922 excl. den Ierschen Vrijstaat. ¹²⁾ Geheel werkloos. ¹³⁾ Leden van vakverenigingen; geheel werkloos. Sedert Jan. 1927 mijnwerkers inbegrepen. ¹⁴⁾ Wall Street Journal: 20 gewone aand. Maandgem. in §. ¹⁵⁾ London and Cambridge Economic Service: 20 gew. aand. ¹⁶⁾ Officieel: Industriele en Scheepvaart-aand. ¹⁷⁾ Nationale Bank: 32 industriele aandelen. ¹⁸⁾ Officieel: 49 gewone aandelen. ¹⁹⁾ Voorl. cijfer.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	Januari 1928		Januari 1927	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	130.275		120.867	
Bijschrijvingen	1.725.001	401.245	1.442.198	395.376
wegens:				
a. Stortingen	704.925	107.773	588.585	100.128
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	1.019.951	286.972	853.496	274.695
2. van Ned. Bank.	125	6.482	117	20.523
c. And. onderwerpen		18		30
Afschrijvingen	1.109.353	413.213	966.373	406.329
wegens:				
a. Chèques	191.888	58.376	173.693	54.734
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	906.512	286.972	761.356	274.695
2. van Ned. Bank.	947	67.827	848	76.868
c. And. onderwerpen	10.006	38	30.476	32
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		86.035		92.907
Bedrag der belegging ¹⁾		69.539		64.501

¹⁾ Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	31 Mrt.	26/31 Maart	19/24 Maart	12/17 Maart			
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	3 ¹⁵ / ₁₆ -4	3 ¹⁵ / ₁₆ 4 ¹ / ₁₆	3 ¹⁵ / ₁₆ 4 ¹ / ₁₆	3 ¹⁵ / ₁₆ 4	3 ⁷ / ₁₆ -9 ¹ / ₁₆	2 ¹³ / ₁₆	3 ¹ / ₈ -9 ¹ / ₁₆
Prolong.	3 ³ / ₄ -4	3 ³ / ₄ -4	3 ³ / ₄ -4	3 ³ / ₄ -4	3 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄	2 ³ / ₄ -3 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
<i>Londen</i>							
Daggeld ..	3 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂ -4 ¹ / ₁₆	3-4	3 ¹ / ₄ -5	3-5 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₂	1 ³ / ₄ -2
Partic. disc.	4 ¹ / ₁₆	4-1 ¹ / ₁₆	4-5 ¹ / ₁₆	4 ¹ / ₁₆ -9 ¹ / ₁₆	4 ¹ / ₁₆ -9 ¹ / ₁₆	4 ¹ / ₁₆ -9 ¹ / ₁₆	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
<i>Berlijn</i>							
Daggeld ..	8-10	4-10	3 ¹ / ₂ -7 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂ -8	2-8	4-6	—
Partic. disc.							
30-55 d...	6 ³ / ₄	6 ³ / ₄ -7 ¹ / ₈	6 ³ / ₄ -7 ¹ / ₈	6 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	4 ³ / ₄ -7 ¹ / ₈	5	—
56-90 d...	6 ³ / ₄	6 ³ / ₄ -7 ¹ / ₈	6 ³ / ₄ -7 ¹ / ₈	6 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	4 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₈	5	2 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₂
Waren- wchsel.	7	7	7	6 ⁷ / ₈ -7	4 ⁷ / ₈ -5	6-1 ¹ / ₄	—
<i>New York¹⁾</i>							
Call money	5-1 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₄	4-5 ³ / ₄	1 ³ / ₈ -2 ¹ / ₂
Partic. disc.	3 ⁷ / ₈	3 ³ / ₈ -7 ¹ / ₈	3 ³ / ₈	3 ³ / ₈	3 ³ / ₈	3 ³ / ₈	—

¹⁾ Call money-koers van 30 Maart en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia ¹⁾
27 Mrt. 1928	2.48 ⁵ / ₁₆	12.12 ¹ / ₈	59.38 ¹ / ₂	9.77 ¹ / ₂	34.65	100
28 " 1928	2.48 ³ / ₁₆	12.12 ⁵ / ₈	59.39 ¹ / ₂	9.77 ¹ / ₂	34.67	100
29 " 1928	2.48 ⁵ / ₁₆	12.12	59.37 ¹ / ₂	9.77 ¹ / ₂	34.66 ¹ / ₂	100
30 " 1928	2.48 ⁵ / ₁₆	12.12	59.37 ¹ / ₂	9.77 ¹ / ₂	34.66 ¹ / ₂	100
31 " 1928	—	12.12	59.37 ¹ / ₂	9.77 ¹ / ₂	34.66	100
2 Apr. 1928	2.48 ³ / ₁₆	12.11 ¹ / ₈	59.38	9.77 ¹ / ₂	34.65	100
Laagste d.w. ¹⁾	2.48 ¹ / ₁₆	12.11 ¹ / ₈	59.34	9.76	34.63	99 ³ / ₄
Hoogste d.w. ¹⁾	2.48 ⁷ / ₁₆	12.12 ¹ / ₂	59.41	9.80	34.68	100 ¹ / ₄
26 Mrt. 1928	2.48 ¹ / ₁₆	12.12	59.37	9.77 ¹ / ₂	34.63 ¹ / ₂	100
19 " 1928	2.48 ¹ / ₁₆	12.12 ¹ / ₈	59.42 ¹ / ₂	9.77 ¹ / ₂	34.63 ¹ / ₂	100
Muntpariteit	2.48 ³ / ₁₆	12.10 ³ / ₈	59.26	48.—	34.59	100
Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag ¹⁾	Boeka-rest ¹⁾	Milaan **)	Madrid **)
27 Mrt. 1928	47.84	34.95	7.36	1.54	13.11 ¹ / ₂	41.64
28 " 1928	47.85 ¹ / ₂	34.95	7.37	1.55	13.12	41.82
29 " 1928	47.85	34.95	7.36	1.54 ¹ / ₂	13.11	41.76
30 " 1928	47.84	34.95	7.36	1.54	13.11 ¹ / ₂	41.83
31 " 1928	47.84	34.95	7.36	1.56	—	—
2 Apr. 1928	47.83 ¹ / ₂	34.95	7.36 ¹ / ₂	1.57 ¹ / ₂	13.11 ¹ / ₂	41.73
Laagste d.w. ¹⁾	47.80	34.90	7.34	1.52	13.09	41.60
Hoogste d.w. ¹⁾	47.88	35.10	7.40	1.62 ¹ / ₂	13.14	41.92 ¹ / ₂
26 Mrt. 1928	47.82 ¹ / ₂	34.95	7.36 ¹ / ₂	1.54	13.11 ¹ / ₂	41.65 ¹ / ₂
19 " 1928	47.85	35.—	7.37 ¹ / ₂	1.52 ¹ / ₂	13.12 ¹ / ₂	41.80
Muntpariteit	48.—	35.—	2)	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

¹⁾ Particuliere opgave.

²⁾ Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53¹/₈ en 7.21¹/₂.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Helsing-fors ¹⁾	Buenos-Aires ¹⁾	Mon-treal ¹⁾
27 Mrt. 1928	66.67 ¹ / ₂	66.55	66.30	6.26	106 ¹ / ₈	2.48 ¹ / ₂
28 " 1928	66.70	66.57 ¹ / ₂	66.32 ¹ / ₂	6.25 ¹ / ₂	106 ¹ / ₈	2.48 ¹ / ₂
29 " 1928	66.67 ¹ / ₂	66.55	66.30	6.26	106 ¹ / ₈	2.48 ⁵ / ₈
30 " 1928	66.67 ¹ / ₂	66.55	66.30	6.26	106 ¹ / ₈	2.48 ¹ / ₂
31 " 1928	66.75	66.55	66.30	6.26	106 ¹ / ₈	2.48 ¹ / ₂
2 Apr. 1928	66.67 ¹ / ₂	66.57 ¹ / ₂	66.32 ¹ / ₂	6.26	106 ¹ / ₈	2.48 ¹ / ₂
Laagste d.w. ¹⁾	66.60	66.50	66.20	6.24	106	2.48 ¹ / ₈
Hoogste d.w. ¹⁾	66.70	66.60	66.35	6.28	106 ³ / ₈	2.48 ¹ / ₈
26 Mrt. 1928	66.65	66.57 ¹ / ₂	66.30	6.26	106 ¹ / ₈	2.48 ¹ / ₂
19 " 1928	66.70	66.60	66.35	6.26	106 ¹ / ₈	2.48 ¹ / ₂
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 ¹ / ₂	105 ⁵ / ₈	2.48 ³ / ₈

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. ¹⁾ Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 2 April 1928 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ³ / ₄	12.11 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.38	7
Parijs *)	100 Franc	48.—	9.77 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.65	4 ¹ / ₂
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.92 ¹ / ₂	—
Zürich *)	100 "	48.—	47.83 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Praag	100 Kronen	50.41 ¹ / ₂	7.35 ¹ / ₂	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	34.95	6
Boedapest	100 Pengö	50.41 ¹ / ₂	43 ¹ / ₂	6
Boekarest	100 Lei	48.—	1.57 ¹ / ₂	6
Sofia	100 Leva	48.—	1.79 ¹ / ₂	10
Belgrado	100 Dinar	48.—	4.37 ¹ / ₂	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.26	—
Athene	100 Drachme	48.—	3.30	10
Milaan **)	100 Lira	13.09	13.11 ¹ / ₂	6
Madrid **)	100 Peseta	48.—	41.73	5
Lissabon	Escudo	2.68 ¹ / ₂	10.70	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.57 ¹ / ₂	5
Oslo *)	100 "	66.67	66.32 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂
Stockholm *)	100 "	66.67	66.67 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.90	—
Warschau	100 Zloty	48.—	27 ¹ / ₂	8
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24 ¹ / ₂	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	0.48	7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.75	66 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 ¹ / ₂	6.25 ¹ / ₂	6
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.85	—
Danzig	100 Gulden	48.40	48 ³ / ₈	6
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4876	2.48 ¹ / ₂	4
Montreal	Canad. \$	2.4876	2.48 ¹ / ₂	—
Mexico	Mex. Dollar	—	1.21 ¹ / ₂	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0563 ²	1.06 ¹ / ₂	—
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.97	0.91	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ²	0.297 ³ / ₈	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.9080 ²	0.30 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂ a 8 ¹ / ₂
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.43 ¹ / ₂	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.49 ¹ / ₂	—
Lima (Peru)	Per. £	12.10 ¹ / ₂	9.96	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.56	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.48 ¹ / ₂	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.9768	—
Willemstad (Curaç.)	Gulden	1.—	1.01 ¹ / ₂	—
San José (C. Rica)	Colon	0.6220	0.6217	—
Guatemala	Quetzal	2.4875	2.48 ¹ / ₂	—
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48 ¹ / ₂	2.47 ¹ / ₂	—
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.24 ¹ / ₂	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.807	0.91	7
Batavia	Gulden I.C.	1.—	0.991 ¹ / ₂	4
Kobe	Yen	1.24	1.18 ¹ / ₂	5.48
Hong Kong	Dollar	—	1.25	—
Shanghai	Taël	—	1.58	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.41	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.22 ¹ / ₂	—
Bangkok	Tical	0.914	1.13	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.26	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 ³ / ₄	12.11	5 ¹ / ₂
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.43	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 ³ / ₄	12.09	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 ³ / ₄	12.09	—

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gid.)
27 Maart 1928	4,88 ³ / ₁₆	2,93 ³ / ₈	23,91 ¹ / ₂	40,27 ¹ / ₂
28 " 1928	4,88 ³ / ₁₆	3,93 ³ / ₈	23,91 ¹ / ₂	40,27 ¹ / ₂
29 " 1928	4,88 ³ / ₁₆	3,93 ³ / ₈	23,91 ¹ / ₂	40,28
30 " 1928	4,88 ³ / ₁₆	3,93 ³ / ₈	23,91 ¹ / ₂	40,27 ¹ / ₂
31 " 1928	4,88 ³ / ₁₆	3,95 ³ / ₈	23,91 ¹ / ₂	40,28
2 April 1928	4,88 ³ / ₁₆	3,93 ³ / ₈	23,92 ¹ / ₈	40,29
4 April 1927	4,85 ²⁵ / ₃₂	3,91 ³ / ₄	23,71	40,02 ¹ / ₂
Muntpariteit...	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₂	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	17 Mrt. 1928	24 Mrt. 1928	26/31 Maart 1928 Laagste	31 Mrt. 1928 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₁₆
Athene	Dr. p. £	367 ³ / ₄	369	368	369 ¹ / ₂
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 ¹ / ₂	1/10 ¹ / ₂	1/10 ⁵ / ₁₆	1/10 ³ / ₁₆
Budapest ...	Pen. p. £	27.89 ¹ / ₂	27.93 ¹ / ₂	27.92	27.97
B. Aires 1) ...	d. p. \$	47 ¹ / ₈	47 ¹ / ₁₆	47 ² / ₃₂	47 ¹ / ₁₆
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 ¹ / ₆₄	1/6	1/5 ⁶³ / ₆₄	1/6 ¹ / ₆₄
Constantin ..	Piast. p. £	962 ¹ / ₂	962 ¹ / ₂	955	970
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0 ¹³ / ₃₂	2/0 ¹³ / ₃₂	2/0 ¹ / ₈	2/0 ³ / ₈
Kobe	Sh. p. yen	1/11 ¹ / ₃₂	1/11 ¹ / ₃₂	1/11 ¹ / ₃₂	1/11 ¹ / ₃₂
Lissabon 1) ..	d. per Esc.	2 ¹ / ₃₂	2 ¹ / ₁₆	2	2 ¹ / ₁₆
Mexico	d. per \$	24	24	23 ¹ / ₈	24 ¹ / ₈
Montevideo 1)	d. per \$	51	51	50 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂
Montreal 1) ..	\$ per £	4.87 ³ / ₈	4.87 ³ / ₈	4.87 ³ / ₈	4.87 ¹ / ₈
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	5 ¹ / ₁₆	5 ¹ / ₁₆	5 ² / ₃₂	5 ¹ / ₁₆
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/7 ¹ / ₁₆	2/7 ¹ / ₁₆	2/6 ³ / ₄	2/7 ¹ / ₁₆
Singapore ...	id. p. \$	2/3 ¹ / ₁₆	2/3 ¹ / ₁₆	2/3 ³ / ₄	2/3 ¹ / ₁₆
Valparaiso 1)	\$ p. £	39.35	39.36	39.36	39.36
Warschau ...	Zl. p. £	43.46 ¹ / ₂	43.46 ¹ / ₂	43.25	43.75

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1) (N.York 2)	Londen
26 Mrt. 1928.. 26 ¹ / ₁₆	26 Mrt. 1928.... 84/11 ¹ / ₂
27 " 1928.. 26 ¹ / ₁₆	27 " 1928.... 84/11 ¹ / ₂
28 " 1928.. 26 ¹ / ₁₆	28 " 1928.... 84/11 ¹ / ₂
29 " 1928.. 26 ¹ / ₁₆	29 " 1928.... 84/10 ¹ / ₂
30 " 1928.. 26 ¹ / ₁₆	30 " 1928.... 84/11 ¹ / ₂
31 " 1928.. 26 ¹ / ₁₆	31 " 1928.... 84/11 ¹ / ₂
2 Apr. 1927.. 26 ¹ / ₁₆	2 Apr. 1927.... 84/11
20 Juli 1914. 24 ¹ / ₁₆	20 Juli 1914.... 84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Maart 1928	31 Maart 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 1.725.132,35	f 1.006.075,70
Voorschot op ultimo Febr. 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	38.501.447,13	38.501.447,13
Voorschotten aan Suriname.....	11.455.364,71	11.608.243,54
Voorschotten aan Curaçao.....	—	—
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	135.867.839,62	136.500.039,20
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	16.529.459,55	17.296.329,33
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2).....	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2).....	5.415.348,03	5.215.348,03

Verplichtingen.

Voorschot door de Nederl. Bank ...	f 5.781.539,03	f 12.565.518,15
Schatkistbiljetten in omloop 1).....	103.526.000,—	103.526.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	22.930.000,—	22.930.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Zilverbons in omloop.....	11.497.840,—	12.032.099,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2).....	—	—
Id. aan Ned.-Indië.....	30.741.031,31	25.109.302,08
Id. aan Curaçao.....	223.042,95	189.442,95
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) ..	17.831.132,08	17.432.891,99
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) ..	55.062.673,40	53.688.466,67
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	1.315.000,—	1.315.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	5.044.240,69	21.809.252,78

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	24 Maart 1928	31 Maart 1928
Saldo bij 's Rijks kas	f 30.307.000,—	f 25.109.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	9.495.000,—	12.981.000,—
Verplichtingen:	—	—
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop.....	150.000,—	150.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	33.298.000,—	33.266.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	1.018.000,—	1.184.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarb.ank.	1.130.000,—	1.117.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 2 April 1928.

Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 40.201.874,54 Bijbnk. " 5.182.611,45 Ag. sch. " 12.039.713,23
Papier o. h. Buitenl. in disconto.	f 57.424.199,22
Idem eigen portef.	181.635.478,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—
Beleeningen incl. vrach. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 72.569.971,69 Bijbnk. " 7.955.677,35 Ag. sch. " 67.277.920,58
Op Effecten	f 141.045.078,87
Op Goederen en Spec.	6.758.490,75
Voorschotten a. h. Rijk	10.591.899,82
Munten Muntmateriaal	—
Munt, Goud	f 67.706.555,—
Muntmat., Goud	367.471.843,72
Munt, Zilver, enz.	f 435.178.398,72
Muntmat., Zilver	26.107.299,73
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	461.285.698,45
Gebouwen en Meub. der Bank	23.648.901,96
Diverse rekeningen	5.000.000,—
	37.426.127,47
	f 924.815.874,54
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	7.027.840,39
Bijzondere reserve	8.000.000,—
Pensioenfonds	4.848.700,66
Bankbiljetten in omloop	823.324.435,—
Bankassigatiën in omloop	363.948,68
Rek.-Cour. f Het Rijk saldo's: { Anderen f 44.137.015,18	—
Diverse rekeningen	17.113.934,63
	f 924.815.874,54

Beschikbaar metaalsaldo	f 287.274.166,43
Op de basis van 1/5 metaaldekking	113.709.086,66
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	1.436.370.830,—
Voornaamste posten in duizenden gulden.	

Data	Goud		Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
2 April '28	67.707	367.472	823.324	44.501	287.274	53
26 Mrt. '28	67.720	367.472	768.643	47.831	298.152	57
19 " '28	67.718	367.464	769.798	49.217	297.463	56
12 " '28	67.719	367.464	781.692	37.439	297.455	56
5 " '28	67.724	367.464	796.958	36.961	294.603	55
27 Febr. '28	67.730	367.464	776.516	48.286	297.140	56
4 April '27	59.529	359.738	819.442	27.464	276.773	53
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
2 April 1928	57.424	—	147.804	181.635	37.426
26 Mrt. 1928	51.696	—	111.987	181.431	33.740
19 " 1928	53.427	—	115.960	181.313	31.800
12 " 1928	56.296	—	109.895	181.262	31.093
5 " 1928	59.393	—	124.659	181.206	28.067
27 Febr. 1928	64.633	—	115.554	181.603	27.515
4 April 1927	97.663	—	132.862	146.647	47.506
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse reke-ningen	Diverse reke-ningen 2)
1 Februari 1928	2.316	3.390	162	—	2.128	460
1 Januari 1928	2.320	3.312	163	360	2.215	570
1 Dec. 1927	2.263	3.151	80	27	2.024	792
1 Nov. 1927	2.217	2.762	82	24	1.807	917
1 October 1927	2.144	2.702	195	30	1.839	1.056
1 September 1927	2.066	2.625	149	66	1.859	1.061
1 Februari 1927	1.534	1.988	146	36	1.534	807

1) Sluitpost der activa. 2) Sluitpost der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
24 Mrt. 1928	192.300		308.600	44.000	121.780
17 " 1928	192.700		312.300	41.500	121.940
10 " 1928	193.300		312.600	40.600	122.660
25 Febr. 1928	173.594	18.015	309.402	40.270	122.056
18 " 1928	173.657	17.262	312.449	44.761	119.859
11 " 1928	173.755	18.452	317.445	40.375	121.061
4 " 1928	173.766	18.394	314.554	44.934	120.671
26 Mrt. 1927	190.025	31.410	303.916	49.089	151.788
27 Mrt. 1926	201.960	39.920	328.218	55.945	165.642
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Dek- kings- percen- tage
24 Mrt. 1928		130.800		***	55
17 " 1928		137.100		***	54
10 " 1928		139.400		***	55
25 Febr. 1928	12.784	28.948	85.576	36.789	55
18 " 1928	12.708	29.644	88.799	41.157	53
11 " 1928	12.775	29.530	94.141	35.112	54
4 " 1928	12.678	28.454	97.880	34.036	53
26 Mrt. 1927	13.847	20.695	65.522	38.499	63
27 Mrt. 1926	9.005	20.032	42.076	75.664	63
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes			Dek- kings- perc. ¹⁾
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.	
28 Mrt. 1928	158.130	135.409	289.508	56.250	240.241	
21 " 1928	157.653	134.392	290.299	56.250	240.522	
14 " 1928	157.853	134.402	290.537	56.250	240.759	
7 " 1928	157.898	135.115	289.839	56.250	240.210	
29 Febr. 1928	157.250	135.349	287.480	56.250	237.550	
22 " 1928	157.918	134.068	285.810	56.250	235.681	
30 Mrt. 1927	150.548	137.953	288.067	56.250	237.913	
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—	

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek- kings- perc. ¹⁾
28 Mrt. '28	30.824	56.878	13.635	98.218	42.471	38
21 " '28	32.879	58.130	14.141	101.574	43.012	37 $\frac{1}{2}$
14 " '28	31.507	56.982	9.770	103.632	43.200	38
7 " '28	31.762	55.322	8.462	102.879	42.533	38 $\frac{1}{2}$
29 Febr. '28	30.683	54.587	10.140	98.507	41.650	38 $\frac{1}{10}$
22 " '28	31.903	52.276	15.033	94.536	43.600	39 $\frac{1}{2}$
30 Mrt. '27	32.668	83.724	32.981	97.465	32.346	24 $\frac{1}{2}$
22 Juli '14	11.005 ¹⁾	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitent. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Belee- ningen
29 Mrt. '28	5.544	1.864	343	57	2.345	11	1.711
22 " '28	5.544	1.864	343	59	1.449	12	1.747
15 " '28	5.544	1.864	343	56	1.649	11	1.739
8 " '28	5.544	1.864	343	56	1.505	13	1.797
1 " '28	5.544	1.864	343	57	2.055	10	1.705
31 Mrt. '27	5.548	1.864	342	76	3.398	8	1.854
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit. gew. voorsch. a.d. Staat	Schat- kistbil- jetten ²⁾	Diver- sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti- culieren	Staat
29 Mrt. '28	23.150	5.930	26.001	58.580	8.387	5
22 " '28	23.100	5.930	26.087	58.556	7.704	10
15 " '28	23.100	5.930	26.226	58.899	7.804	28
8 " '28	23.200	5.926	26.893	59.271	7.829	121
1 " '28	23.500	5.914	26.298	58.433	7.710	28
31 Mrt. '27	28.150	5.658	11.104	52.385	3.809	28
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitent. regeering. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. tent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud- dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee- ningen
23 Mrt. 1928	1.908,9	85,6	226,8	1.927,6	31,3
15 " 1928	1.888,1	85,6	262,1	2.000,7	91,0
7 " 1928	1.883,3	85,6	297,3	2.260,9	50,6
29 Febr. 1928	1.888,4	85,6	282,0	2.336,3	117,1
23 " 1928	1.886,3	83,5	295,1	1.924,7	22,6
23 Mrt. 1927	1.852,2	101,4	223,7	1.454,5	12,8
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Rekg.- Crf.	Diverse Passiva
23 Mrt. 1928	94,2	548,2	3.763,1	495,2	174,8
15 " 1928	94,2	534,4	3.885,8	492,1	177,7
7 " 1928	94,2	510,0	4.067,7	526,5	222,9
29 Febr. 1928	94,2	551,8	4.268,2	491,0	221,3
23 " 1928	94,3	506,2	3.652,9	604,2	214,8
23 Mrt. 1927	92,9	492,8	3.003,4	740,3	193,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 7 Maart 29, 23 Febr. '28, 23 Maart '27, resp. 46; 39; 43; 18; 47; 113 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1928	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenland- sche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor inge- trokken marken	Circulatie	Rekg. Crf.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitent.						Schatkist	Partic.
29 Mrt.	751	449	44	522	53	393	2.076	15	91
22 "	751	428	44	516	44	392	2.057	19	68
15 "	750	437	44	525	41	389	2.084	23	50
8 "	750	451	44	529	51	382	2.088	27	68
1 "	742	457	44	518	60	386	2.107	17	59
31 Mrt. '27	633	416	40	453	51	400	1.874	27	64

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal- middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her- disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
14 Mrt. '28	2.788,4	1.427,8	168,3	472,3	343,3
7 " '28	2.812,2	1.395,2	163,4	482,1	338,5
29 Febr. '28	2.808,4	1.435,0	165,9	492,6	343,8
21 " '28	2.819,8	1.437,0	164,6	461,0	353,2
15 " '28	2.813,6	1.412,8	167,2	481,1	354,8
8 " '28	2.817,6	1.473,1	167,5	458,8	369,3
16 Mrt. '27	3.023,7	1.735,6	161,1	330,5	218,9

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula- tie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. ¹⁾	Algem. Dek- kings- perc. ²⁾
14 Mrt. '28	400,9	1.574,1	2.402,9	136,5	70,1	74,3
7 " '28	402,7	1.591,4	2.410,7	136,6	70,3	74,4
29 Febr. '28	407,6	1.588,2	2.425,6	136,6	70,0	74,1
21 " '28	401,5	1.591,9	2.404,9	136,5	70,56	74,7
15 " '28	408,4	1.586,2	2.443,8	135,9	69,8	74,0
8 " '28	401,3	1.584,2	2.445,2	134,6	69,9	74,1
16 Mrt. '27	475,3	1.706,2	2.323,0	127,7	75,0	79,0

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt- materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET

FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en belee- ningen	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
7 Mrt. '28	650	15.153	6.529	1.743	20.324	6.676
29 Febr. '28	649	15.143	6.558	1.755	20.405	6.655
21 " '28	648	15.048	6.527	1.744	20.174	6.644
15 " '28	649	15.131	6.535	1.762	20.412	6.661
8 " '28	649	15.164	6.542	1.779	20.384	6.666
9 Mrt. '27	675	14.281	5.669	1.635	19.054	6.031

Hierachter volgen enkele bankstaten, welke aan het eind van ieder kwartaal worden opgenomen.

I. FEDERAL RESERVE BANK TE NEW YORK.

(In millioenen Dollars.)

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes		In herdisc. van de member banks	In de open markt gekocht
7 Mrt. 1928..	1.018,2	310,5	31,8	124,4	93,2
29 Febr. 1928..	1.056,5	332,0	32,3	83,3	96,5
21 " 1928..	1.037,7	333,7	31,9	87,8	102,8
15 " 1928..	995,0	270,3	32,2	153,8	96,4
8 " 1928..	1.033,1	312,2	32,6	125,7	95,5
1 " 1928..	1.019,5	313,9	32,6	114,3	103,6
25 Jan. 1928..	992,9	335,7	32,1	115,1	80,0
18 " 1928..	1.072,1	387,7	33,2	84,9	78,6
11 " 1928..	987,0	330,2	31,1	148,8	85,6
4 " 1928..	945,4	296,7	29,8	178,8	96,4
28 Dec. 1927..	862,1	243,0	22,2	263,5	95,9
21 " 1927..	946,3	299,3	19,9	192,8	76,9
14 " 1927..	947,5	355,6	23,2	128,4	104,4
9 Mrt. 1927..	1.051,7	382,7	33,8	113,1	76,3
10 Mrt. 1926..	931,6	339,8	42,4	156,0	69,1

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F.R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algemeen Dekkings-perc. 1)
7 Mrt. 1928..	75,9	346,5	954,1	42,4	80,7
29 Febr. 1928..	30,9	348,7	956,2	42,3	83,4
21 " 1928..	75,9	350,3	934,7	42,2	83,2
15 " 1928..	80,6	347,3	959,7	42,1	78,6
8 " 1928..	75,9	343,0	980,3	41,9	80,5
1 " 1928..	91,7	344,5	980,3	41,8	79,4
25 Jan. 1928..	85,4	342,3	926,9	41,6	80,8
18 " 1928..	101,1	348,7	988,4	41,5	82,7
11 " 1928..	127,5	354,4	1.000,8	40,3	75,1
4 " 1928..	189,8	374,2	1.041,6	40,3	68,9
28 Dec. 1927..	168,7	377,2	995,7	40,3	64,4
21 " 1927..	154,0	383,7	972,1	40,3	71,3
14 " 1927..	160,3	368,6	964,2	40,2	72,8
9 Mrt. 1927..	54,1	414,4	874,7	38,2	84,2
10 Mrt. 1926..	61,3	371,3	864,5	33,8	78,8

1) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover F.R. notes en deposito's.

II. ZWEEDSCHE RIJKSBANK. (In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Buitent. tegoed en wissels	Zweedsche en vreemde Staatsf.	Disconto's en Beleen. 1)	Circulatie	Rek. Crt.
10 Mrt. '28	233,1	106,3	116,6	211,3	457,8	175,2
3 " '28	233,1	110,2	116,6	229,6	483,2	170,5
25 Febr. '28	233,3	115,1	116,6	184,1	431,2	193,0
18 " '28	233,4	128,0	116,6	182,3	440,8	195,4
11 " '28	233,6	132,7	116,6	180,3	448,4	189,9
4 " '28	233,7	135,2	116,6	193,1	468,0	188,6
28 Jan. '28	233,8	134,3	116,2	191,6	436,3	216,9
21 " '28	233,8	136,4	116,2	219,4	433,1	245,7
14 " '28	230,0	146,9	116,3	229,3	453,8	252,2
7 " '28	230,1	149,8	116,3	260,2	469,9	261,5
31 Dec. '27	230,2	158,3	116,3	297,3	526,2	267,6
24 " '27	230,2	152,9	116,3	281,1	490,7	263,4
17 " '27	230,4	142,5	116,2	294,4	488,2	274,0
12 Mrt. '27	222,5	128,5	60,4	226,6	465,9	93,2
13 Mrt. '26	229,7	142,6	47,3	265,9	468,9	145,5
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

1) Vanaf 29 Oct. '27 excl. de voorschotten en kascredieten, die niet voor dekking beschikbaar zijn.

III. BANK VAN NOORWEGEN. (In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Tegoed in het buitent.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
7 Mrt. 1928..	147,2	34,3	10,1	311,0	312,3	137,7
29 Febr. 1928..	147,2	33,3	10,1	314,3	313,6	138,9
22 " 1928..	147,2	26,4	10,1	298,5	307,6	120,4
15 " 1928..	147,2	30,1	10,4	301,3	308,4	121,0
7 " 1928..	147,2	20,3	14,6	301,1	316,5	106,8
31 Jan. 1928..	147,2	10,2	18,6	308,9	324,7	101,5
23 " 1928..	147,2	33,3	25,7	260,0	309,2	98,8
16 " 1928..	147,2	23,2	25,7	258,9	313,8	85,2
7 " 1928..	147,2	30,8	25,6	257,9	320,4	85,1
31 Dec. 1927..	147,2	46,8	25,6	260,5	330,9	94,6
22 " 1927..	147,2	32,9	25,6	245,0	339,8	56,1
15 " 1927..	147,2	36,9	26,9	240,2	325,8	69,9
7 Mrt. 1927..	147,2	49,4	45,6	393,0	317,4	272,3
8 Mrt. 1926..	147,2	90,3	13,6	283,0	325,3	150,3
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKEN.

(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Pasmunt	Tegoed in het buitenland	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
29 Febr. 1928..	182,0	11,5	64,8	180,3	335,7	22,4
31 Jan. 1928..	182,0	11,5	73,2	191,5	335,8	24,4
31 Dec. 1927..	182,0	11,0	92,1	203,7	354,2	45,1
28 Febr. 1927..	201,6	15,0	31,8	227,5	355,9	25,2
27 Febr. 1926..	209,2	15,2	73,1	258,7	398,6	41,6
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

V. BANK VAN SPANJE.

(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rekg. Crt.	
						Partic.	Staat
24 Maart '28	2.608	702	586	1.649	4.154	969	207
17 " '28	2.608	698	586	1.652	4.175	983	169
10 " '28	2.608	695	586	1.703	4.216	979	178
3 " '28	2.608	697	586	1.717	4.206	943	267
25 Febr. '28	2.608	698	586	1.703	4.170	999	202
18 " '28	2.608	695	586	1.747	4.197	1.000	198
11 " '28	2.607	693	587	2.364	4.216	990	228
4 " '28	2.607	694	587	1.934	4.221	961	43
28 Jan. '28	2.606	695	587	1.671	4.157	1.085	70
21 " '28	2.606	691	587	1.728	4.170	1.098	13
14 " '28	2.605	687	587	1.705	4.211	1.103	11
7 " '28	2.604	684	587	1.714	4.238	1.083	14
31 Dec. '27	2.604	685	587	1.730	4.202	1.087	52
26 Maart '27	2.588	698	587	2.649	4.256	985	439
27 Maart '26	2.537	667	589	2.184	4.331	1.127	352
24 Juli '14	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9	

1) Ten bedrage van 344 millioen, plus voorschot in rek.-crt. aan de schatk.

VI. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Tegoed in het buitenland	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
23 Maart 1928..	432,2	62,8	46,5	338,2	780,3	88,3
15 " 1928..	432,3	62,7	36,2	348,8	779,5	98,2
7 " 1928..	432,5	62,3	29,8	379,3	795,8	91,7
29 Febr. 1928..	432,5	62,5	24,2	377,8	819,2	65,3
23 " 1928..	432,7	63,2	22,4	336,8	758,1	76,6
15 " 1928..	432,9	62,9	55,5	340,7	760,7	120,2
7 " 1928..	433,0	62,3	65,1	355,3	784,3	112,0
31 Jan. 1928..	451,2	62,3	62,7	357,2	814,1	113,7
23 " 1928..	451,3	62,2	59,3	369,0	763,0	160,9
15 " 1928..	451,4	63,9	82,8	368,2	788,7	175,6
7 " 1928..	491,8	63,4	58,3	406,3	832,7	183,0
31 Dec. 1927..	517,0	62,9	28,8	448,9	917,4	153,4
23 Maart 1927..	452,0	74,7	23,1	316,9	757,5	102,6
23 Maart 1926..	417,3	93,0	32,1	320,5	732,9	120,8
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	105,2

VII. OOSTENRIJKSCHE NATIONALE BANK.

(Voornaamste posten in millioenen Schillingen.) 1)

Data	Goud 1)	Vreemd geld, deviezen en legd. (i.h. buit.l. 2)	Andere edelvaluta	Disconto's en Beleen.	Voor-schot o/d. Staat	Circulatie	Rek. Crt.
23 Mrt. '28	117,2	306,8	263,0	56,3	170,6	825,2	90,9
15 " '28	117,2	308,7	263,1	64,7	173,0	854,6	74,0
7 " '28	117,2	308,9	260,8	90,5	173,0	877,7	74,5
29 Febr. '28	117,2	313,6	261,5	94,0	173,0	917,2	44,0
23 " '28	84,5	315,8	257,6	68,1	173,0	815,0	86,0
15 " '28	84,5	314,6	256,6	75,6	173,0	838,2	68,3
7 " '28	84,5	328,3	257,1	95,4	173,0	873,3	67,2
31 Jan. '28	84,5	337,3	263,9	105,3	173,1	919,5	46,8
23 " '28	84,5	338,2	264,7	81,7	173,1	827,6	117,4
15 " '28	84,5	352,5	267,4	99,2	173,1	875,4	104,1
7 " '28	84,5	370,8	272,5	118,6	173,1	924,1	97,6
31 Dec. '27	84,5	379,2	274,2	132,1	173,2	1005,3	39,6
23 " '27	84,5	378,0	272,1	102,5	173,2	914,1	97,5
23 Mrt. '27	57,2	439,5	146,4	37,8	173,9	780,8	79,8
23 Mrt. '26	14,8	489,6	46,8	74,9	183,6	726,7	84,7

1) 1 Schilling = 0.694 goudkronen = 10.000 papierkronen.

2) Als dekking der circulatie en saldi in rekg. crt. geldende, volgens art. 85 der Statuten.

VIII. NATIONALE BANK VAN HONGARIJE.

(In millioenen Pengö's. 1 Pengö = 12.500 Kr.)

Data	Goud	Vreemd geld, deviezen tegeerd in het buitl. ¹⁾	Binnenl. wissels, ceelen en effecten	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Courant	
						Staat	Partic.
23 Maart '28	197	95	276	106	389	309	17
15 " '28	197	104	286	106	405	312	18
7 " '28	197	107	296	106	421	311	15
29 Febr. '28	197	105	304	106	442	297	17
23 " '28	197	97	285	106	388	325	15
15 " '28	197	97	287	106	413	305	12
7 " '28	197	104	305	106	452	288	16
31 Jan. '28	197	106	313	111	467	280	15
23 " '28	197	100	280	111	392	323	13
15 " '28	197	98	291	111	414	309	15
7 " '28	197	105	300	111	430	310	14
31 Dec. '27	197	114	332	111	487	281	28
23 " '27	197	108	305	115	428	318	15
15 " '27	197	105	294	115	415	333	11
23 Maart '27	169	85	184	119	367	252	11
23 Maart '26	84	156	134	154	344	204	23

¹⁾ Als dekking van biljetten en saldi in rekg.-courant geldende, volgens art. 85 der statuten. ²⁾ Totaal Rekg.-Courant.

IX. TSJECHOSLOWAAKSCHE NATIONALE BANK.

(In millioenen Tsjechoslow. Kronen.)

Data	Vordering op den Staat	Goud en Zilver	Vreemd geld en tegeerd in het buitl.	Disconto's en beleningen	Circulatie	Rek. Crt.
15 Maart 1928	4.370	1.118	1.936	79	6.628	1.168
7 " 1928	4.374	1.118	1.963	86	6.814	1.044
29 Febr. 1928	4.383	1.118	1.963	68	7.075	813
23 " 1928	4.001	1.109	2.002	67	6.429	1.442
15 " 1928	4.409	1.108	2.033	67	6.509	1.433
7 " 1928	4.413	1.108	2.054	79	6.808	1.192
31 Jan. 1928	4.422	1.108	2.052	83	7.099	949
23 " 1928	4.426	1.108	2.094	104	6.570	1.635
15 " 1928	4.434	1.108	2.161	129	6.947	1.526
7 " 1928	4.438	1.108	2.295	142	7.412	1.336
31 Dec. 1927	4.444	1.108	2.424	126	8.417	690
23 " 1927	4.472	1.108	2.320	83	7.300	1.392
15 Maart 1927	4.754	1.048	1.964	112	6.438	2.006
15 Maart 1926	4.970	1.074	1.170	883	6.666	1.788

X. ZUIDAFRIKAANSE RESERVEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goudcert.	Disconto's en beleen.	Waarvan Reg. papier	Circulatie	Rek. Crt.	Algemeen Dekkings perc. ^{*)}
9 Maart 1928..	7.506	8.317	1.722	8.037	7.726	48,4
2 " 1928..	8.259	8.683	1.729	8.668	8.120	50,4
24 Febr. 1928..	8.638	7.588	1.957	7.638	8.667	54,4
17 " 1928..	8.307	7.936	1.953	7.600	8.344	53,7
10 " 1928..	8.057	7.750	2.255	8.027	7.600	52,7
3 " 1928..	8.246	8.251	2.425	8.594	7.600	51,1
27 Jan. 1928..	8.145	7.860	1.998	8.152	7.122	53,8
20 " 1928..	7.425	8.279	2.002	7.703	6.691	50,9
13 " 1928..	7.502	8.506	2.014	8.098	7.002	50,4
6 " 1928..	8.357	8.332	2.037	8.776	7.140	52,9
30 Dec. 1927..	8.226	8.899	2.012	9.309	7.049	50,9
23 " 1927..	7.643	8.612	1.889	8.490	6.940	50,5
15 " 1927..	7.757	7.752	1.448	8.153	6.830	50,9
9 " 1927..	7.255	7.494	1.452	8.372	6.982	48,3
12 Maart 1927..	7.746	7.382	2.114	7.507	7.320	51,9
13 Maart 1926..	8.396	6.924	2.074	7.428	7.363	56,1

^{*)} Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeisbare schulden: bankbiljetten en deposito's. ¹⁾ Regeering plus bankiers.

XI. BANK VAN LITHAUEN. (In millioenen Lita's.)

Data	Goud	Zilver	Buitent. Deviezen	Disconto's en Beleen.	Kapitaal	Bankbiljetten in omloop	Deposito's
15 Mrt. 1928	34,2	4,6	53,7	77,9	12,0	96,2	64,6
29 Febr. 1928	34,2	4,7	57,1	77,9	12,0	99,6	65,7
15 " 1928	34,2	4,7	56,7	79,3	12,0	100,1	64,6
31 Jan. 1928	33,2	4,7	57,1	81,9	12,0	100,9	64,7
15 " 1928	33,2	4,6	50,4	82,3	12,0	96,3	66,2
31 Dec. 1927	33,2	4,6	51,6	81,1	12,0	96,6	65,1
15 Mrt. 1927	31,4	5,0	41,0	58,6	12,0	91,6	38,1
15 Mrt. 1926	30,3	9,2	33,6	49,0	12,0	83,7	26,4

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 2 April 1928.

De algemeene stemming op de internationale fondsenmarkten is in de achter ons liggende berichtperiode opgewekt geweest. Voornamelijk is dit tot uiting gekomen aan de beurs van New York, waar, naast groote omzettingen, een vrijwel algemeene stijging van het koersniveau plaats heeft gevonden. Het waren enerzijds de berichten uit de nijverheid, welke hiertoe aanleiding hebben gegeven, anderzijds de uitbreiding van tal van industrieën, welke uitwerking op de verbeelding van het publiek hebben, zooals gramofonmaatschappijen, radio ondernemingen, telegrafie en telefonie maatschappijen, enz. Dat de speculatieve bedrijvigheid nog steeds toeneemt, wordt gedemonstreerd door de toeneming van de voorschotten aan beursmakelaars, welke in de berichtswEEK met \$ 46 miljoen zijn gestegen.

De markt te Londen was iets kalmer na den stormachtige bewegingen in tal van fondsen gedurende de achter ons liggende weken. De ondertoon is echter vast gebleven. De stemming in de markt voor industriële aandelen was onregelmatig. De petroleummarkt heeft in den aanvang van de berichtswEEK neiging tot stijging getoond, doch toen het interim dividend van de Anglo Persian werd gepasseerd, keerde de tendens. De rubbermarkt is zonder handel gebleven; men heeft de voorkeur gegeven aan een afwachende houding, in verband met het feit, dat binnen enkele dagen door de regeering een verklaring omtrent het stelsel Stevenson zal worden afgelegd.

De beurs te Berlijn heeft over het algemeen een stijging in het licht gesteld. Deze is echter pas tegen het eind van de berichtswEEK tot stand gekomen. Aanvankelijk viel eerder een matte houding op te merken en zelfs later, toen de grondtoon beter werd, zijn hierdoor niet alle fondsen gesteund.

Ook te Parijs is de markt ruimer geworden. Het heeft een goeden indruk gemaakt, dat een regeling tot stand is gekomen betreffende de oorlogsschuld van Roemenië. Men heeft dit als een voorlooper beschouwd van de stabilisatie van het Roemeense betaalmiddel en eveneens als een aanduiding, dat de stabilisatie van den franc niet lang meer op zich zal laten wachten. Zoowel uit het buitenland als van Fransche zijde zijn diensgevolge ruime koeporders in de markt gekomen, wat een vaste stemming veroorzaakte.

De markt ten onzent heeft voor sommige afdelingen een bewogen verloop gehad, terwijl de grondtoon over het algemeen opgewekt is gebleven. Ook van de beleggingsmarkt kan dit laatste worden gezegd. Naar het schijnt is eenige beleggingsvraag ontstaan in verband met vrijkomende gelden uit de aflossing van de staatsleening 1923 B. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105¹¹/₁₆, 105¹/₁₆, 105¹⁵/₁₆, 105⁷/₁₆; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100⁷/₁₆, 100¹³/₁₆, 100¹⁸/₁₆; 4¹/₂ pCt. Ned. Indië 1926: 98⁹/₁₆, 98⁵/₁₆, 98¹/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 85¹/₁₆, 84⁷/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1913: £ 20—100: 76, 75, 76¹/₁₆; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 106¹¹/₁₆, 106¹⁵/₁₆.

Sterk heeft de afdeling voor industriële ondernemingen de aandacht getrokken. Nadat gedurende enkele weken aandelen Philips op den achtergrond waren gebleven, is in de achter ons liggende berichtswEEK bijzonder groote vraag voor het fonds ontstaan. Een belangrijke verbetering is het gevolg geworden. De kooplust was het gevolg van gunstige verwachtingen omtrent de cijfers over het jaar 1927 en heeft ook eenigszins in verband gestaan met de stijging, welke voor aandelen in buitenlandsche radio ondernemingen op te merken is geweest. Voorts hebben kunstzijde soorten de aandacht getrokken. De stemming was aanvankelijk eenigszins gedrukt, doch later werden de madeelige verschillen meestal weder ingehaald. Zeer omvangrijk was de koersstijging voor aandelen Internationale Viscose Compagnie, in verband met het bericht, dat deze maatschappij het middelpunt van de groep der Nederlandsche Kunstzijde Industrie zou gaan vormen. Centrale Suiker Mij.: 96¹/₁₆, 94, 92⁹/₁₆, 91¹/₁₆, 89; Nederlandsche Kunstzijde Industrie: 209¹/₁₆, 198, 203¹/₁₆, 196¹/₁₆; Holl. Mij. t.h. maken van werken in gew. Beton: 204¹/₁₆, 202, 206, 210; Jurgens: 281, 283¹/₁₆, 282¹/₁₆, 286; Maekubee: 164, 160¹/₁₆, 162¹/₁₆, 165; Internationale Viscose Comp.: 108, 106¹/₁₆, 113¹/₁₆, 121, 130; Mijnbouwkundige werken: 116, 109 (ex div.), 109¹/₁₆, 109; Ned. Kabelfabrieken: 514, 519, 520, 514, 510, 518; Ned. Kunstzijdefabriek: 462¹/₁₆, 453, 459, 452¹/₁₆; Philips Gloeilampenfabriek: 576, 579¹/₁₆, 592¹/₁₆, 610, 635; Zweedsche Lucifer Mij.: 373¹/₁₆, 376¹/₁₆, 365¹/₁₆, 364¹/₁₆.

De rubbermarkt heeft een afwachende houding aangenomen. De koersverschillen zijn niet van groote betekenis geworden; noch de beroepshandel; noch het publiek heeft in belangrijke mate aan den handel deel genomen. Amsterdam Rubber: 264¹/₁₆, 269, 270, 267¹/₁₆, 264; Deli Batavia:

198½, 202, 203, 200½, 198½; Hessa Rubber: 380, 376, 379½, 379; Indische Rubber: 313, 320, 318½, 317; Kali Telepak: 287, 293, 288, 295, 302, 297; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 299, 300, 302½; Oost Java Rubber: 350, 356, 370, 373½, 369; R'dam Tapanoeli: 147, 149½, 146, 145¼; Sarbadjachi: 248, 254½, 257, 248; Sumatra Caoutchouc: 210, 213, 210¼, 210; Sumatra Rubber: 245, 248½, 246; Vereenigde Indische Cultuurondernemingen: 164¼, 169½, 170¼, 163½; Intercontinental Rubber: 16, 16¼^{1/32}, 15¼.

Aandeelen in tabaksondernemingen hebben blijk gegeven van een goede stemming. Nu de eerste twee voorjaarsinschrijvingen achter den rug zijn, is de belangstelling meer gericht geweest op de Javasorten, doch ook voor Sumatra-aandeelen is eenige verbetering op te merken geweest. Arendsburg: 652½, 659½, 658½, 657; Besoeki Tabak: 518, 517, 520, 525, 539; Deli Batavia: 612, 618½, 613½, 619½, 624½, 621; Deli Mij.: 459, 458, 461, 459, 456¼; Ngopit: 430, 427, 425, 422; Oostkust: 235½, 237½, 241¼, 239, 234½; Senembah: 489, 488, 485, 493½, 495, 488.

Voor *suikeraandeelen* is eenige vraag ontstaan, nadat de verkoopen van V.J.S.P. tegen een hoogere limite — f 15.25 per 100 KG. — bekend waren geworden. Een uitzondering hebben aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam” gevormd. Op sommige dagen is ook hiervoor goede vraag ontstaan, doch de koersverbetering, welke hiervan het gevolg is geweest, heeft zich niet kunnen handhaven. Cultuur Mij. de Vorstenlanden: 191¼, 192½, 192¼; Handelsverg. Amsterdam: 790¼, 788½, 780, 793, 790, 784; Javasehe Cultuur Mij.: 424½, 422, 428½, 429; Moormann: 429, 435, 438, 445; Ned.-Ind. Suiker Unie: 305, 303, 312½, 307½, 309; Pagottan: 327½, 328½, 322, 325; Poerworedjo: 125½, 125½, 127¼; Sindanglaet: 465, 468; Suiker Cultuur Mij.: 306, 305, 308, 310½; Tjepper: 815, 824½, 820; Watoetoelis Pappoh: 895, 910, 905, 915.

De afdeling voor *petroleum-aandeelen* heeft een beter aspect gekregen onder den invloed van de stijging van petroleumfondsen in de Vereenigde Staten. Aan onze beurs is dit het best op te merken geweest bij aandeelen Marland Oil Company, doch ook aandeelen Koninklijke Petroleum Mij. waren in grootere mate gevraagd. Later is voor laatstgenoemde aandeelen weer een reactie ingetreden; de achteruitgang in koers ging gepaard met allerlei oncontroleerbare geruchten omtrent een tegenvallend slotdividend, een verscherping van den strijd met de Standard Oil, enz. Doridsche Petr. Ind. Mij.: 326½, 321¼, 323, 322; Geol. Holl. Petr.: 190¼; Kon. Petr. Mij.: 346¼, 344, 345½, 341; Perlak Petroleum: 76½, 77, 75½, 75½; Peudawa: 25¼, 24¼, 25, 25¼; Marland Oil: 367^{1/16}, 37½, 40^{3/16}, 40½.

Scheepvaart-aandeelen waren doorgaans vast, doch zonder opmerkelijke koersveranderingen. De belangstelling, welke korten tijd voor aandeelen Java China Japan Lijn heeft bestaan, is weder verdwenen, hoewel een reactie van beteekenis niet is ingetreden. Holland Amerika Lijn: 83½, 81, 82½, 81; Java-China-Japan Lijn: 136, 138, 142½, 140, 141½; Kon. Ned. Stoomboot Mij. 96, 93½, 92½; Ned. Scheepvaart Unie: 209¼, 209, 210, 211½; Nievelt Goudriaan: 129, 126½, 128½, 130½, 129¼; Stoomvaart Mij. Nederland: 200½, 201¼, 202½.

De afdeling voor *mijnbouw aandeelen* was vrij opgewekt, in het bijzonder voor aandeelen Algemeene Exploratie Maatschappij. Voor aandeelen Redjang Lebong scheen de verlaging van het dividend reeds tevoren in het koerspeil te zijn verdisconteerd. Alg. Exploratie Mij.: 78, 77¼, 81½, 79¼, 86½; Billiton 1e Rubriek: 969, 967, 971, 975; Boeton Mijnbouw Mij.: 160½, 158¼, 166, 159; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 91¼, 92¼, 93½, 93½, 94; Redjang Lebong: 127, 120, 125, 127; Singkep Tin Mij.: 431, 429, 422, 431.

Bankaandeelen hebben over het algemeen hun koerspeil iets kunnen verhoogen. Amsterdamsche Bank: 187½, 186¼, 185½, 187½; Incasso Bank: 129½; Javasehe Bank: 345; Koloniale Bank: 275½, 272, 277, 275¼; Ned.-Ind. Handelsbank: 181, 178½, 182¼; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 175½, 175¼, 177¼^{1/16}, 180, 179½, 180¼; R'damsche Bank-vereiniging: 103, 98¼ (ex div.), 98½; Twentsche Bank: 147½.

Voor de *Amerikaansche markt* is de belangstelling groot geweest. Ook de omzettingen zijn toegenomen, hoewel het slechts enkele fondsen waren, welke op den voorgrond zijn getreden, zooals Chicago Milwaukee, U.S. Leather, enz. Anaconda Copper: 113¼, 111½, 115¼^{1/16}, 123^{1/16}, 120¼; Studebaker: 62¼, 66, 64¼, 65¼^{1/16}; United States Steel Corporation: 148½, 151¼, 147½; United States Leather: 28¼^{1/32}, 27^{29/32}, 28^{9/16}, 32¼^{1/32}; Atchison Topeca: 189½, 187½, 186¼; Chicago Milwaukee & St. Paul C. van 10 gew. aand.: 27½, 28¼^{1/32}, 29½, 32¼, 34½; Erie: 56½, 57½, 57¼; New York Ontario & Western: 28¼^{1/16}, 29¼^{1/16}, 28¼^{1/16}, 29; Union Pacific: 194½, 195, 194, 198; Wabash Railway: 70, 72½, 71.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

3 April 1928.

De tarwemarkt heeft deze week een onregelmatig verloop gehad. Over het algemeen bleven de zaken kleiner dan in de voorafgaande weken en vooral was dat in de eerste helft der week het geval, toen de markt nog sterk onder den indruk verkeerde van de flauwere stemming, die eenige dagen te voren in Noord- en Zuid-Amerika was ingetreden. Na enkele zeer stille dagen trad echter te Chicago en Winnipeg, en in mindere mate ook aan de Argentijnsche termijnmarkten, een herstel in hetwelk er ook al spoedig toe leidde, dat in Engeland, waar de zaken zeer sterk waren afgenomen, weder wat meer kooplust ontstond. Op 29 Maart was het vooral Canadeesche tarwe, waarin aan de Engelsche markt meer zaken tot stand kwamen, terwijl ook Australische meer koopers trok. In Plata-tarwe waren de zaken echter niet groot. Ook te Antwerpen kwamen, omstreeks het midden der week, levendige zaken voor, toen, zoowel voor Belgisch verbruik als voor den Elzas en Duitschland, de kooplust een verbetering toonde. Van langen duur is echter die verbetering der vraag niet geweest en aan het einde der week waren de zaken in geheel West-Europa weder klein. Het blijft er echter naar uitzien, dat zulke periodes van weinig zaken niet van langen duur zullen zijn, want Europa zal zich zeker in stijgende mate in het buitenland van tarwe moeten voorzien en niet alleen uit de West-Europeesche invoerlanden, doch ook uit de landen aan de Middellandsche Zee komen voortdurend berichten, dat men er in de eerstvolgende maanden op een flinken invoer van tarwe rekent. Het herstel aan de Noord-Amerikaansche markten, dat zich gedurende de geheele week verder bleef handhaven en zich op zekere hoogte ook aan de Argentijnsche termijnmarkten mededeelde, was gedeeltelijk op die verwachting van verdere goede Europeesche vraag gegrond, doch hing tevens samen met de berichten omtrent de nieuwe winterarwe der Vereenigde Staten. Het is dan ook te Chicago de Juli-termijn geweest, waarvoor de prijzen het sterkst zijn gestegen. Overigens liepen de berichten nog al wat uiteen, en de rapporten van het Ministerie van Landbouw te Washington waren vrij wat gunstiger dan de particuliere berichten. In zoverre stemden zij echter overeen, dat in beide sprake was van aanzienlijk winterverlies, vooral ten Oosten van den Mississippi. Bovendien echter schijnt in Texas en Nebraska de toestand weinig bevredigend te zijn, doch omtrent den voor de tarweproductie zeer belangrijken staat Kansas luiden de rapporten tegenwoordig gunstig. Met den uitzaai der zomertarwe heeft men den laatsten tijd flinken voortgang kunnen maken en in Canada wordt, indien de weersomstandigheden gunstig blijken te zijn, een flinke uitbreiding van den uitzaai verwacht, waarvoor in het afgeloopen najaar veel grond in gereedheid is gebracht. De wereldverscheppingen van tarwe zijn deze week weder voldoende geweest voor de behoefte der invoerlanden, doch buitengewoon groot waren zij niet en de naar Europa onderweg zijnde voorraden hebben eenige vermindering ondergaan. De voorraden in de Argentijnsche havens namen echter weder toe en zijn nu bijna even groot als in het vorige jaar om dezen tijd. De Argentijnsche termijnmarkten hebben dan ook slechts weifelend de prijsdaling van de vorige en het begin dezer week kunnen inhalen, terwijl in Noord-Amerika de hoogste noteeringen, welke de vorige week voorkwamen, de laatste dagen weder vrij wat werden overtroffen. Nadat aanvankelijk de vaste Noord-Amerikaansche stemming in Europa den ondernemingslust weder wat had doen toenemen, heeft de Europeesche markt echter de Amerikaansche verhoogeningen niet meer gevolgd, omdat die verhoogening voornamelijk het gevolg was van de berichten omtrent den nieuwen oogst, waarvan de vooruitzichten zich nog zeer goed belangrijk kunnen herstellen, terwijl voor het restant van het seizoen in ruime mate tarwe voorhanden is. Ten slotte was Mei-tarwe op 2 April te Chicago 2½ en Juli 4 dollarcent per 60 lb. hooger dan een week te voren. Te Winnipeg vond op 2 April eenige reactie op de voorafgaande prijsstijging plaats en het slot was nog voor Mei 1½, Juli 2½ en October 2½ hooger dan op 26 Maart. Aan de termijnmarkten in Argentinië bedroeg in den loop der week de prijsverhoogening 10 à 15 centavos per 100 KG., waarbij de hoogste prijzen, die op 20 Maart behaald werden, te Buenos Aires wel doch te Rosario nog niet weder ten volle werden bereikt. In Europa zijn de oogstvooruitzichten in den laatsten tijd over het algemeen verbeterd en uit verschillende landen wordt bericht, dat de achterstand, die inder tijd door het koude weder is veroorzaakt, geleidelijk ingehaald begint te worden.

Voor de prijzen van de tarwe zijn de prijzen nog steeds zeer hoog en in de laatste helft der week zijn te Chicago, na een vrij sterke inzinking, de noteeringen weder belangrijk gestegen. Tot belangrijke zaken naar Europa leidde dat echter niet en evenals voor tarwe is, ondanks de schaarschte aan inlandsche rogge in de Europeesche invoerlanden, de vraag den laatsten tijd slecht

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	2 April 1928	26 Maart 1928	4 April 1927
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei				
31 Mrt. '28	142 $\frac{3}{8}$	101 $\frac{1}{8}$	57 $\frac{7}{8}$	11,50	7,65	15,40	Tarwe (Hardwinter II) .. ¹	14,25	14,50	14,75
24 ,, '28	139 $\frac{1}{8}$	99 $\frac{1}{8}$	57 $\frac{1}{8}$	11,35	7,65	15,35	Rogge (No. 2 Western) .. ¹	14,50	14,30	12,40
31 Mrt. '27	134.—	72 $\frac{3}{8}$	44 $\frac{1}{8}$	11,13	5,82	14,55	Mais (La Plata)	244,—	246,—	167,—
31 Mrt. '26	158.—	73 $\frac{3}{8}$	41 $\frac{1}{8}$	13,—	7,10	15,35	Gerst (No. 2 barley) .... ²	257,—	259,—	230,—
31 Mrt. '25	146 $\frac{3}{8}$	104 $\frac{3}{8}$	41 $\frac{3}{8}$	14,85	9,30	21,55	Haver (Canada 3)..... ¹	14,15	14,25	12,—
20 Juli '14	82.—	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{3}{8}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. ¹	14,40	14,90	12,40
							Lijnzaad (La Plata)	354,—	351,—	352,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25/31 Maart 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	25/31 Maart 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe.....	60.811	533.314	432.291	400	15.932	16.784	549.246	449.075
Rogge	6.730	46.494	64.919	—	—	—	46.494	64.919
Boekweit	193	6.759	6.812	—	—	67	6.759	6.879
Mais	27.462	296.998	363.081	1.450	59.492	64.243	356.490	427.324
Gerst	12.323	98.763	120.176	—	3.240	2.499	102.003	122.675
Haver.....	1.099	53.943	37.092	—	—	1.030	53.943	38.122
Lijnzaad	5.570	46.453	47.578	9.635	110.328	48.841	156.781	96.419
Lijnkoek	6.882	64.313	48.459	—	652	—	64.965	48.459
Tarwemeel	2.070	35.894	34.204	—	13.026	11.058	48.920	45.262
Andere meelsoorten	312	3.835	5.194	—	—	—	3.835	5.194

geweest. Ten slotte was ook Chicago voor rogge weder flauw en de markt sloot voor Mei-rogge op 2 April nog $\frac{1}{2}$ dollarcent per 56 lbs. lager dan een week te voren.

Reeds in ons vorige overzicht was sprake van den zeer sterken prijsval, welken maïs had ondervonden. Onder den invloed van sterker aanbod tot dalende prijzen van nieuwe Platamais ter verscheping in April, zonder dat daarin belangrijke zaken werden gedaan, ondergingen de prijzen voor spoedige maïs zeer sterke verlagingen, terwijl ook daarvoor de vraag in Europa sterk verminderde. Eenig herstel is in den loop der week ingetreden toen aan de Argentijnsche termijnmarkten de prijzen wat verbeterden, doch het vertrouwen in den maïsprijs was in Europa zoo sterk geschokt, dat de omzet overal zeer beperkt bleef. Slechts konden in nieuwe Platamais op zomermaanden weder wat meer zaken worden gedaan, maar maïs in vroegere posities bleef vrijwel overal moeilijk te verkoopen, ondanks de ook nu weder kleine verschepingen en verdere belangrijke afneming van den reeds kleinen zeilenden voorraad. Het mooie weder in Argentinië en de zeer goede vooruitzichten van den oogst hebben ten slotte weder tot flauwere markten geleid. Enkele reeds afgeladen partijen nieuwe Platamais werden eenige dagen geleden te Antwerpen nog tot hoogen prijs gekocht en ook naar Nederland werden op April aflading wel enkele zaken gedaan, doch over het algemeen meent men spoedig weder lagere prijzen te mogen verwachten en is de vraag slecht. Op 2 April sloot maïs te Buenos Aires en Rosario aan de termijnmarkten in vergelijking met 26 Maart onveranderd tot 10 centavos per 100 KG. lager, en sedert het hoogste punt, hetwelk op 17 Maart bereikt was, bedroeg de verlaging 35 à 60 centavos.

In Noord-Amerika bleef maïs aanvankelijk vast. De markt steeg te Chicago in den loop der week voor Mei $1\frac{1}{2}$, voor Juli $1\frac{1}{2}$ dollarcent per 56 lbs. nadat op den voorafgaanden markt-dag reeds een verhooging van 1 cent had plaatsgevonden. Gunstig weder, verminderde binnenlandsche vraag en de flauwe Argentijnsche markt brachten echter op 2 Maart te Chicago voor Mei $2\frac{1}{2}$, voor Juli $1\frac{1}{2}$ lager.

De uitvoer uit Noord-Amerika blijft klein en voornamelijk wordt de markt er weder beheerscht door binnenlandsche oorzaken. Uitbreiding van den Noord-Amerikaanschen maïs-export is niet zeer waarschijnlijk meer, nu binnenkort op een veel lager prijspeil nieuwe Platamais te krijgen zal zijn. In Zuid-Afrika wordt een groote maïsoogst verwacht, doch verschepingen daarvan zullen niet vóór de tweede helft van het jaar kunnen plaatsvinden.

Gerst is zeer stil. Uit Noord-Amerika wordt voor spoedige verlaging zeer weinig aangeboden, doch dalende noteringen aan de termijnmarkt te Winnipeg leidden tot goedkoop aanbod in de herfstmaanden, hetgeen echter ook deze week weder zeer weinig zaken met zich bracht. Ook uit andere uitvoerlanden is het aanbod van gerst klein en de prijzen ondergingen voor spoedige gerst weinig verlaging. Zaken komen echter slechts moeilijk tot stand.

Haver heeft onder den invloed der flauwere maïsmarkt haar vaste stemming verloren en zowel in Argentinië als in

Noord-Amerika zijn de prijzen, nadat aanvankelijk te Chicago en Winnipeg een verhooging had plaats gevonden, weder vrij wat ingezakt. De vraag in Europa was deze week onbevredigend en ook in haver komen tegenwoordig zeer weinig zaken tot stand.

SUIKER.

In de afgelopen week bleven de verschillende suikermarkten vast gestemd.

De noteringen in New York bewogen zich in stijgende richting, één kleine reactie uitgezonderd, en sloten 5 tot 9 punten hooger dan het slot der voorafgaande week.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen 84.000 tons, de versmeltingen 65.000 tons tegen 72.000 tons in 1927 en de voorraden 315.000 tons tegen 218.743 tons in 1927.

Er werden belangrijke zaken gedaan tot 2 $\frac{25}{32}$ d.c. en 2 $\frac{13}{16}$ d.c. c. & fr. New York.

De Cuba statistiek luidt als volgt:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche Productie 17/3 ..	2.725.000	2.940.814	2.863.071
Cubaan. consumptie tot 27/3 ..	17.708	25.000	30.500
Weekontvangsten afscheep... ..	211.152	227.613	206.987
Totaal sedert 1 Jan.....	1.866.338	2.188.252	2.327.684
Werkende fabrieken.....	155	172	175
Weekexport	139.225	123.892	99.250
Totale export sedert 1 Jan.	762.033	963.260	1.220.618
Voorraad afscheephavens	1.104.305	1.224.992	1.107.066
Voorraad Binnenland	1.062.000	1.024.504	792.021

Volgens F. O. Licht was voor bijna geheel Europa het wisselvallige weer in Februari — na de buitengewoon zachte maand Januari — niet gunstig voor het te velde staande wintergewas, dat hier en daar nogal sterk van de plotseling intredende vorstperiode te lijden had. Deze omstandigheid, gevoegd bij het vraagstuk van het tijdig aanwerven van voldoende veldarbeiders en nog andere alsnog vast te stellen factoren, maakt het zeer moeilijk reeds op dit vroege tijdstip eene betrouwbare raming te geven van het areaal voor den bietuitzaai voor de campagne 1928/29. Licht publiceert zijne eerste cijfers dan ook onder voorbehoud, dat deze nog voor sprekende veranderingen vatbaar zijn:

	1928/29	1927/28	1926/27
	Raming.		
	H.A.	H.A.	H.A.
Duitschland	412.000	406.233	369.160
Tsjecho Slovakije.....	253.000	281.321	258.176
Oostenrijk	26.000	23.399	18.677
Hongarije	59.000	62.353	61.630
Frankrijk	234.000	234.430	218.970
België	68.000	71.380	61.755
Holland	69.000	69.002	60.492
Denemarken	37.000	40.300	29.900
Zweden	41.000	40.596	4.418
Polen	203.000	203.302	180.452

Italië	110.000	93.240	80.255
Spanje	95.000	85.000	95.460
Joegoslavië	57.000	55.400	49.000
Roemenië	70.000	84.503	82.390
Bulgarië	16.500	19.400	14.260
Groot Brittannië & Ierland....	96.000	95.000	55.450
Andere Landen	17.300	18.149	12.999
Totaal Europa zonder Rusland	1.863.800	1.883.008	1.653.444
Rusland.....	713.000	640.000	543.000

Europa incl. Rusland 2.576.800 2.523.008 2.196.444

Waaruit blijkt, dat het areaal vergeleken met 1927/28 voor Europa zonder Rusland 1,02 % minder wordt geraamd
 " " met " 2,13 % meer " "
 " Rusland " 11,41 % " "

Voor den oogst 1927/28 handhaaft Licht de cijfers, welke in het einde van Februari werden gegeven.

In Engeland verhoogden raffinaeurs hunne prijzen in totaal met 9 d.

De noteringen op de termijnmarkt liepen langzaam op en sloten als volgt:

Maart	Sh 16/—	Aug.	Sh 16/4½
Mei	" 16/1½	Dec.	" 16/4½
		Mrt. '29.....	" 16/6.

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow.

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1/3	1.027.000	988.000	1.049.000
Tsjecho Slovakije 1/3	730.000	504.000	790.000
Frankrijk 1/3	488.000	460.000	383.000
Nederland 1/3	159.000	211.000	176.000
België 1/3	150.000	114.000	175.000
Polen 1/3	241.000	219.000	258.000
Engeland 1/3 Geimp. Suiker ..	293.000	326.000	488.000
" 1/3 Binnl. Suiker ...	40.000	29.000	9.000
Europa	3.128.000	2.851.000	3.328.000
V.S. Atl. havens 28 Maart.....	315.000	219.000	208.000
Cuba 24 Maart.....	1.127.000	1.238.000	1.017.000
Totaal	4.570.000	4.308.000	4.553.000

J a v a: Nadat de V.I.S.P. nog verschillende partijen uit den oogst 1928 tot 15,— verkocht hadden, werd de limite voor Superieur tot 15¼ verhoogd, waartoe enkele afdoeningen tot stand kwamen; daarna werden verdere biedingen tot denzelfden prijs geweigerd.

De termijnnoteringen hier te lande fluctueerden slechts fractioneel en gaven aan 't slot het volgend beeld te zien: Mrt. 17,—; Mei 17¼; Aug. 17¾; Dec. 17½. De stemming was echter nogal geanimeerd hetgeen blijkt uit den omzet van 5150 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
 Manchester, d.d. 28 Maart 1928.

Aan de stijging van Amerikaansche katoenprijzen kwam verleden Woensdag een einde toen Liverpool Mid. American Loco 11.10 d. noteerde, terwijl het hoogste punt daarvoor nl. 11.08 d. dit jaar 3 Januari jl. bereikt werd. Er hebben dagelijks fluctuaties plaats, doch vergeleken met een week geleden zijn prijzen iets lager. Egyptische soorten zijn opnieuw vaster en zijn weer gestegen tot 21.20 d., denzelfden prijs welken men voor F.G.F. Sakellaridis op 9 September noteerde, hetgeen het hoogste punt is sedert 1 Augustus, terwijl het laagste nl. 16.60 d. op 2 Februari bereikt werd. Liverpool loco-verkopen bedroegen in de afgelopen week totaal 44.000 balen, waarvan 26.000 Amerikaansche en 11.000 balen Peru en Braziel katoen; Egyptische en Soedaneesche totaal 3650 balen en de rest diversen.

De Amerikaansche garenmarkt is nog kalm. De vraag naar grove nummers is gering en zaken zijn alleen mogelijk ten koste van kleinere marges. In medio nummers gaat ook weinig om en koopers wenschen geen hogere prijzen aan te leggen. Voor binnenlandsch verbruik worden enkele bescheiden hoeveelheden getwijnde garens gemeld, welke sedert onze laatste publicatie zouden zijn afgesloten, doch deze week wordt er minder gedaan. Egyptische garens worden moeilijk verkocht, hoewel enkele ringspinners één goeden handel in boomen rapporteeren tegen slechte prijzen. De vraag, zoowel naar twist als weftcops beperkt zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden en verbruikers zijn over het algemeen niet bereid de gevraagde hoogere prijzen, speciaal voor Sakellaridis garens, te betalen. Desniettenstaande berichten enkele spinners, dat hoewel orders klein zijn, verkopen, tenslotte nog een behoorlijk totaal opleveren. Naar getwijnde garens bestaat een goede vraag in 60/2 en 80/2 voor bundels, doch de geboden prijzen zijn veel te laag en moesten voor verbetering worden

teruggewezen. De vraag van het continent is van weinig beteekenis.

De positie in de doekmarkt is geheel onveranderd, terwijl prijzen zeer vast blijven en het hoe langer hoe moeilijker wordt tot zaken te komen. Daar staat tegenover, dat de vraag, speciaal van China, meer bemoedigend is.

Calcutta blijft doorgaan met hare pogingen om weer tot zaken te komen en hoewel er geen groote hoeveelheden geboekt werden, zijn er toch verschillende postjes, speciaal dhooties, afgesloten, ofschoon marges uiterst gering zijn. Over het algemeen schijnt er wat meer vertrouwen te zijn, doch daar staat tegenover, dat de Manchestermarkt langzaam maar zeker krachtiger wordt, zoodat het thans niet zoo'n geschikte tijd is om te koopen als in het begin van het jaar.

Over de vooruitzichten van den handel valt weinig te zeggen.

Liverpoolnoteringen	Oost. koersen	20 Mrt.	27 Mrt.
		21 Mrt.	28 Mrt.
F.G.F. Sakellaridis	20,60	20,50	T.T. op Br.-Indië 1/5¼ 1/5¼
G.F. No. 1 Oomra	8,25	7,85	T.T. op Hongkong 2/0¼ 2/0¼
			T.T. op Shanghai 2/6¼ 2/6¼

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	30 Maart 1928	23 Maart 1928	16 Maart 1928	30 Maart 1927	30 Maart 1926
New York voor Middling ...	19,65 c	19,75 c	19,50 c	14,35 c	19,55 c
New Orleans voor Middling	19,27 c	19,33 c	19,— c	14,12 c	18,55 c
Liverpool voor Middling ...	10,86 d	10,96 d	10,77 d	7,88 d	10,27 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '27 tot 23 Mrt. '28	Overeenkomstige periode	
		1926/27	1925/26
Ontvangsten Gulf-Havens.	7372	11636	8519
" Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1040	2140	1885
" "t Vasteland etc.	3875	5047	3648
" " Japan	815	1372	918

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	23 Mrt. '28	Overeenkomstig tijdstip	
		1927	1926
Amerik. havens.....	1815	2534	1201
Binnenland	887	1036	1726
New York	166	220	36
New Orleans	431	641	357
Liverpool	538	994	568

THEE.

De theemarkt vertoonde in de afgelopen week andermaal een flauwere tendenz. Koopers waren teruggetrokken, te meer waar ook de kwaliteit der aangeboden partijen vaak veel te wenschen overliet. Alleen betere kwaliteiten konden vrijwel prijshoudend genoemd worden. Alle overige soorten hadden echter een teruggang te boeken van ½ tot 1 d. per lb.

Op de Java-veiling, waarmede de week sloot, was een veel betere stemming op te merken, hoewel ook hier de ordinaire en middensoorten alle een prijsteruggang hadden te boeken van ¼ tot ½ d.

De maandstaat over Maart van het Thee-Etablissement alhier geeft aanvoeren te zien van 32.743 kn. Ned. Indische thee, waartegenover afleveringen staan van 21.468 kn., zoodat de voorraden in entrepôt van 65.317 kn. op ulto. Februari gestegen zijn tot 76.592 kn. op ulto. Maart.

Een jaar geleden beliepen deze voorraden 90.864 kn. De voorraden in de eerste hand bedroegen daarvan 36.674 kn. tegenover 38.000 kn. een jaar geleden.

KOFFIE.

In de afgelopen week was de stemming voor het artikel iets kalmer. De aanbiedingen uit Brazilië waren voor prompte verscheping op aflading over het algemeen iets lager. Die voor Santos liepen weinig terug (ongeveer -6 à 1/-), doch voor Rio maakte het verschil ruim 2/- uit. Ook Nederlandsch-Indië was met de verschillende Robusta-soorten veel gemakkelijker, en zakten de noteringen daarvan 1 ct. à 1½ ct. in.

De stemming aan de termijnmarkt was, in navolging van New York, kalm en de noteringen liepen met kleine fluctuatien ongeveer ¼ ct. terug.

In loco bleef de afzet nog matig.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos

op prompte verscheping zijn thans ongeveer 101/- à 103/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 103/- à 105/-, terwijl zij van Rio type New York 7, met beschrijving prompte verscheping bedragen 68/9 à 70/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Mandeling Robusta, Mei/Juni verscheping,	39½ ct.
W.I.B. f.a.q. „ April „	45½ „
„ „ Juli/Sept. „	44½ „
Palembang „ April „	36½ „

alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 63 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 47 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamse Termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
3 April	51	50	—	—	43½	42½	40½	39½
27 Maart	51	50	—	—	43½	42½	40½	—
20 „	51	50	—	—	43	41½	40½	—
13 „	51	50	—	—	43½	41½	40½	—

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
2 April	\$ 14,17	\$ 13,78	\$ 13,51	\$ 13,27
26 Maart	„ 14,88	„ 13,92	„ 13,66	„ —
19 „	„ 14,83	„ 13,80	„ 13,48	„ —
12 „	„ 14,83	„ 13,79	„ 13,50	„ —

Rotterdam, 3 April 1928.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
2 April 1928	245.000	24.650	1.052.000	33.000	6
26 Mrt. 1928	249.000	25.000	1.038.000	33.000	6½/128
19 „ 1928	272.000	25.750	1.012.000	33.000	6¼/128
4 April 1927	148.000	28.275	916.000	26.000	5½/16

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
31 Mrt. 1928	78.000	2.984.000	208.000	7.927.000
2 April 1927	31.000	2.884.000	179.000	7.272.000

1) In Reis.

COPRA.

De markt was gedurende de afgelopen week aanvankelijk kalm gestemd, doch later veel vaster. Fabrikanten namen groote posten uit de markt, zoewel sundried als mixed. Marseille bleef belangstelling toonen voor dichtbijstoomende partijen.

De noteringen zijn heden:

Nederl.-Indische f.m.s. stoomend	f 33½
„ „ „ Maart/April aflading	„ 33¾
„ „ „ April/Mei	„ 33¼
„ „ „ Mixed, stoomend op Marseille	„ 32¾
„ „ „ af. Mrt./Apr. op één haven	„ 32½
„ „ „ „ April/Mei	„ 32¾

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt heeft zich de afgelopen week niet verbeterd. Een matig aantal bevrachtingen kwam tot stand tegen nagenoeg onveranderde vrachten. Van de Northern range werd een fractie meer betaald voor een begin April boot, nl. 14½ cents naar 1 haven West-Italië, inclusief de eilanden. Van St. John en de Golf van Mexico vonden geen bevrachtingen plaats. Van Montreal is eenige vraag naar tonnage per laatste helft Mei en een aantal booten is gedaan op basis van 13 cents naar Antwerpen/Rotterdam, 14 cents Hamburg/Bremen.

De vrachten voor suiker van West-Indië waren vast gestemd. Van Cuba werd een zestal booten bevracht van 6/7000

tons naar de gebruikelijke U.K./Continent havens tegen 17/- per April en naar Marseille of Genua tegen 18/6, optie Venetië 20/-, terwijl een boot van 7800 tons 16/9 heeft bedongen naar U.K./Continent. Van San Domingo werden eenige kleine booten gedaan van 25/3500 tons lading naar U.K./Continent per Mei tegen 19/-, hetgeen kan worden herhaald.

De vraag naar tonnage voor graan van de North Pacific was gering en de vrachten vertoonden eenige neiging tot dalen. Van Vancouver werd voor groote booten 26/6 betaald naar U.K./Cont. per 12/25 Mei met 6 d. minder voor Antwerpen of Rotterdam.

Van de La Plata werd flink bevracht en de vrachten zijn vast. Er was hoofdzakelijk vraag naar tonnage voor Maart en April; voor latere posities toonen bevrachters nog steeds weinig interesse. Van boven La Plata havens werd tot 23/- betaald met 20 April cancelling terwijl van Buenos Aires 20/6 en 20/- is geaccepteerd naar Antwerpen of Rotterdam. Eenige booten werden naar Italië bevracht tegen 23/6 tot 24/- voor belading in Buenos Aires en Bahia Blanca.

Er worden nog steeds geen volle ladingen van Chili naar Europa genoteerd, terwijl er eveneens geen definitieve vraag is naar ruimte in lijnbooten. Er werd echter een „string” van 1000 tons maandelijks per Juli/Maart gedaan naar Bordeaux/Antwerpen range tegen 27/-, terwijl ook gerapporteerd wordt, dat een dergelijk contract is gedaan per Juli/December en Juli/Maart naar Antwerpen, Rotterdam, Bremen, Hamburg tegen 25/6.

De oostelijke afdelingen bleven kalm, doch de vracht werd op peil gehouden door het tekort aan tonnage. Van Saigon bleef de vraag naar ruimte voor partijen aanhouden en werd 29/- tot 30/- per Mei betaald naar de gebruikelijke lijnboothavens. Australië verschafte een flink aantal orders en de vrachten zijn gestegen. Voor booten van 75/8000 tons werd naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent 35/- betaald per April van West-Australië en 34/6 per April/Mei. Van het Zuiden betaalde April 35/6 en April/Mei 34/6. Van Burmah werd een 76/8000 tons stoomschip bevracht per midden April naar Antwerpen/Hamburg range tegen 25/6, terwijl een boot van dezelfde grootte is gedaan naar Gdynia tegen 28/3, doch sinds dien is wederom een flauwe stemming ingetreden. De eenige definitieve order is een lading van 7000 tons per April/Mei naar Holland direct tegen 24/6 tot 25/-. Britsch-Indië verschafte een flinke vraag naar tonnage en een zestal booten werd bevracht op d.w. basis van Bombay Karachi/Marmagoa tegen 22/- naar de Middell. Zee of Continent.

De Donau bleef zonder zaken. Van de Zwarte Zee is een prompte boot bevracht op basis van 11/6 naar het Continent.

De Middellandsche Zee was iets levendiger, doch de vrachten zijn vrijwel onveranderd gebleven. Voor erts werd o.m. betaald: Algiers of Bona/Rotterdam 4/3, Melilla/Rotterdam 4/9, Almeria/Barrow 6/6. Fosfaat betaalde o.m.: Tunis/Rotterdam 6/6, Bougie/Antwerpen 5/6, Rotterdam 5/6. De Golf van Biscaye was iets levendiger. Er werd een aantal booten bevracht van Bilbao naar Cardiff tegen 5/9 en naar Rotterdam tegen 5/6.

De uitgaande kolenvrachten van Engeland zijn onveranderd gebleven. Van Zuid-Wales werd betaald: Nantes 4/-, Alexandrië 9/-, Las Palmas 7/9, Montreal 6/- en van de Oostkust: Rotterdam 3/6, Antwerpen 2/9, Port Said 9/- en Buenos Aires 10/3.

RIJNVAART.

Week van 25 t/m. 31 Maart 1928.

De aanvoeren van zeezijde bleven onveranderd.

Over het algemeen bleef de vraag matig, terwijl de scheepsruimte, hoewel beperkt, voldoende voorradig bleef.

Men betaalde voor erts:

naar Ruhrhavens	f 0,30 met ¼ en f 0,40 met ½ lostijd,
„ Dortmund	„ 1,— „ ¼ „ „ 1,10 „ ½ „
„ Mannheim	„ 1,05 „ ¼ „ „ 1,15 „ ½ „

Het sleeploon bedroeg f 0,27½ tarief.

De waterstand bleef vallend. Naar den Bovenrijn werd op M. 1,80 afgeladen en naar de Ruhrhavens op M. 2,40 à M. 2,50.

In de Ruhrhavens bleven de vrachten onveranderd. De verschepingen waren tamelijk levendig, echter was de beschikbare scheepsruimte rijkelijk voldoende.